

SAKARYA UNIVERSITY
OF APPLIED SCIENCES

JOIN HP

JOURNAL OF INNOVATIVE HEALTHCARE PRACTICE

Volume: 6 | Issue: 02
(Supp 1) | Year: 2025 | e-ISSN: 2757-6795

SAKARYA
UYGULAMALI BİLİMLER
ÜNİVERSİTESİ

Uluslararası Yenilikçi Sağlık Uygulamaları Sempozyumu

"Yenilikçi Uygulamalar"

21 Mayıs 2025 Çarşamba
09:00-17:00

**Sakarya Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Konferans Salonu**

* Sempozyumda sunulan özet bildiriler, Journal of Innovative Healthcare Practices (JOINIHP) dergisinin 2025 yılı sempozyum özel sayısında yer alacaktır.

iss.subu.edu.tr

Uluslararası Yenilikçi Sağlık Uygulamaları Sempozyumu Özet Bildiri Kitapçığı

Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Akyazı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu ve Sakarya İl Sağlık Müdürlüğü iş birliğiyle 21 Mayıs 2025 tarihinde düzenlenen Uluslararası Yenilikçi Sağlık Uygulamaları Sempozyumu, “Yenilikçi Uygulamalar” ana temasının önemini vurgulamayı amaçlamıştır. Bu doğrultuda, sağlık alanındaki farklı disiplinlerden ulusal/uluslararası düzeyde uzman profesyonelleri bir araya getirerek; Toplum sağlığı, işitme sağlığı, sağlık hizmetlerinde dijital dönüşüm ile denge ve postüral kontrol alanlarında yenilikçi uygulamaların ele alınması hedeflemiştir.

Uluslararası Yenilikçi Sağlık Uygulamaları Sempozyumu, sağlık alanında görev yapan akademisyenleri, profesyonelleri ve öğrencileri uluslararası düzeyde bir araya getirmeyi amaçlamıştır. Hedef kitleyi; hekimler, hemşireler, fizyoterapistler, odyologlar, ebeler, sağlık yöneticileri, kamu ve özel sektör temsilcileri ile sağlık alanında eğitim görmekte olan ön lisans, lisans ve lisansüstü öğrenciler oluşturmuştur. Sempozyum, alanında uzman konuşmacıların katkıları, katılımcıların yoğun ilgisi ve toplam 25 bildirinin sunulduğu zengin bilimsel programıyla başarıyla gerçekleştirilmiştir.

Sempozyum süresince gün boyu devam eden panellerde; işitme sağlığı, denge ve postüral kontrol, toplum sağlığı ve sağlıkta dijitalleşme gibi alanlardaki güncel ve yenilikçi konular çok yönlü bir bakış açısıyla ele alınmıştır. Ulusal ve uluslararası düzeyde alanında uzman konuşmacıların katkılarıyla zenginleşen program, katılımcılara disiplinler arası bilgi paylaşımı ve iş birliği imkânı sunmuştur. Bu değerli bilimsel buluşmaya katkı sağlayan tüm konuşmacılarımıza, bildirileriyle akademik içeriğe katkıda bulunan araştırmacılara ve ilgiyle takip eden tüm katılımcılarımıza teşekkür ederiz.

* Bu sempozyum, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri birimi tarafından desteklenmiştir. (Proje numarası: 293-2025)

SEMPOZYUM KURULLARI

Onur Kurulu

Adı Soyadı	Kurumu
Prof. Dr. Mehmet SARIBIYIK	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Rektörü

Sempozyum Düzenleme Kurulu Başkanları

Adı Soyadı	Kurumu
Prof. Dr. Azize ALAYLI	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanı
Doç. Dr. Kayhan ÖZDEMİR	Sakarya İl Sağlık Müdürü

Sempozyum Düzenleme Kurulu

Adı Soyadı	Kurumu
Prof. Dr. Fikret HALİS	Sakarya Eğitim ve Araştırma Hastanesi Baş Hekimi
Prof. Dr. Feride TAŞKIN YILMAZ	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
Doç. Dr. İsmail ŞİMŞİR	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi Oğuzhan Bahadır DEMİR	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi Aylin BİLGİN	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi Selma YILAR	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Odyoloji Bölümü
Uzm. Dr. Sacit AKDENİZ	Sakarya Eğitim ve Araştırma Hastanesi Baş Hekim Yardımcısı
Şahin YELEK	Sakarya İl Sağlık Müdürlüğü Eğitim İşleri Şube Müdürü
Arş. Gör. Ayça COŞKUN	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü
Arş. Gör. Buse METE	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü
Arş. Gör. Esmâ AKGÜL	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
Arş. Gör. Halit ÇELİK	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
Arş. Gör. Şeyda Öznur AYÇİÇEK	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü
Arş. Gör. Yunus Emre KABAN	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

Sempozyum Sekreteri

Adı Soyadı	Kurumu
Dr Öğr. Üyesi Nihayet FIRAT	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Odyoloji Bölümü
Arş. Gör. Birgül DINGIRDAN	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü
Arş. Gör. Büşra GÜRÇAY	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
Arş. Gör. Ece ÇÖLKESEN TEĞLİFOĞLU	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü

Bilimsel Kurul

Adı Soyadı	Kurumu
Prof. Dr. Canan BAYDEMİR	Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi, Biyoistatistik ve Tıp Bilişimi Anabilim Dalı
Prof. Dr. Esen TAŞĞIN	Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü
Prof. Dr. Hayrunnisa NADAROĞLU	Atatürk Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Gıda İşleme Bölümü
Prof. Dr. Selda ÇELİK	Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hamidiye Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
Prof. Dr. Umut BEYLİK	Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümü
Uzm. Dr. Şeyda TOK	Akyazı İlçe Sağlık Müdürü
Doç. Dr. Canan KARADAŞ	Yozgat Bozok Üniversitesi, Akdağmadeni Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü
Doç. Dr. Aynur KIZILIRMAK	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Semra ve Vefa Küçük Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü
Doç. Dr. Derya TÜLÜCE	Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
Doç. Dr. Emel TAŞVURAN HORATA	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü
Doç. Dr. Gamze MUZ	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Semra ve Vefa Küçük Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü
Prof. Dr. Aliye ALTUNDAŞ	Gazi Üniversitesi Fen Fakültesi, Kimya, Organik Kimya Bölümü
Doç. Dr. Güلزade UYSAL	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
Doç. Dr. Havva SERT	Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
Doç. Dr. İlknur ÖZKAN	Akdeniz Üniversitesi, Kumluca Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
Doç. Dr. Reyhan SARIÇİÇEK	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Akyazı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü

Doç. Dr. Zeynep ERDOĞAN	Bülent Ecevit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi Abdurrahim YILDIZ	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi Dilay HACIDURSUNOĞLU ERBAŞ	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
Dr Gökhan AĞAÇ	Georgia State University, Robinson College of Business Institute of Health Administration, ABD
Doç. Dr. Ferhat ZENGÜL	The University of Alabama at Birmingham, School of Health Professions, Health Services Administration, ENGLAND
Dr. Ayşe Özcan EDEER	Dominican University, Physical Therapy Program, ABD
Dr. Sevgi BALCIOĞLU	The University of Manchester, ENGLAND
Dr. Serdar AYDIN	Georgia State University, Institute of Health Administration, ABD
Dr. Ahmad ALİ	University of Mumbai, Department of Life Sciences, INDIA
Dr. Büşra Koçak Erdem	University of Southampton, Institute of Sound and Vibration Research, ENGLAND
Dr. Şebnem Dünder	Roxelyn & Richard Pepper Department of Communication Sciences and Disorders, Northwestern University, ABD
Doç. Dr. Meltem YILDIRIM	University of Vic, Central University of Catalonia, Nursing Department, SPAIN
Dr. Öğr. Üyesi Döndü SEVİMLİ GÜLER	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi Fatma Cansu AKTAŞ ARSLAN	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Akyazı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Terapi ve Rehabilitasyon Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi Fatma CEVAHİR	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Akyazı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi Fatma TANRIKULU	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi Halil TÜRKTEMİZ	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi Handenur GÜNDOĞDU	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi Kadriye ALDEMİR ATMACA	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Şişehri Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi Sena Gizem ARSLAN	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi Yeliz KARADENİZ	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Akyazı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü
Öğr. Gör. Cansu KESKİN	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Akyazı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Terapi ve Rehabilitasyon Bölümü
Öğr. Gör. Damla ÜNAL ZİLCİOĞLU	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Akyazı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Terapi ve Rehabilitasyon Bölümü
Öğr. Gör. Halil DEMİR	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Akyazı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü
Öğr. Gör. Rümeyza DEMİR	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Akyazı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü
Öğr. Gör. Mustafa DEMİR	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Akyazı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü

SEMPOZYUM PROGRAMI

09:30-10:00	Kayıt işlemleri	
10:00-10:30	İSTİKLAL MARŞI VE AÇILIŞ KONUŞMALARI	Doç. Dr. Kayhan ÖZDEMİR (Sakarya İl Sağlık Müdürü) Prof. Dr. Azize ALAYLI (SUBÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanı) Prof. Dr. Mehmet SARIBIYIK (SUBÜ Rektörü)
PANEL 1 İşitme sağlığı üzerine yenilikçi uygulamalar		Moderatörler: Dr. Öğr. Üyesi Selma YILAR
10:30-11:20	İşitme Cihazı Uygulamalarında Yenilikler	Arş. Gör. Mert KILIÇ
	İşitme ve Yapay Zekâ	Arş. Gör. Dr. Talha ÇÖĞEN
	İşitme ve Denge Etkileşimi	Dr. Öğr. Üyesi Fatma TELCİ
11:20-11:40	Kahve arası	
PANEL 2 Denge ve postüral kontrolde yenilikçi uygulamalar		Moderatörler: Dr. Öğr. Üyesi Oğuzhan Bahadır DEMİR Dr. Öğr. Üyesi Sena Gizem ARSLAN
11:40-12:25	Temporomandibular Eklem Rahatsızlıklarında Güncel Yaklaşımlar	Uzm. Fzt. Numan YENER
	Denge ve Postural Kontrol Eğitiminde Teknolojik Rehabilitasyon	Dr. Öğr. Üyesi Enes Tayyip BENLİ
12:25-13:00	Öğle arası	
13:00-14:00	BİLDİRİ OTURUMU 1	Moderatörler: Dr. Öğr. Üyesi Dilay HACIDURSUNOĞLU ERBAŞ Öğr. Gör. Rümeyza DEMİR
14:00-14:15	Kahve arası	
PANEL 3 Toplum sağlığında yenilikçi uygulamalar		Moderatörler: Prof. Dr. Feride TAŞKIN YILMAZ Dr. Öğr. Üyesi Aylin BİLGİN
14:15-15:00	Kronik Hastalıkların Uzun Dönem Yönetiminde Tele-Sağlık Uygulamaları	Doç. Dr. Azime KARAKOÇ KUMSAR
	Yapay Zeka ile Hasta Bakımını İyileştirme	Doç. Dr. Meltem YILDIRIM University of Vic, Central University of Catalonia/İSPANYA
15:00-15:15	Kahve arası	
PANEL 4 Sağlıkta dijitalleşme		Moderatörler: Doç. Dr. İsmail ŞİMŞİR
15:15-16:15	Sağlık Hizmetlerinde Sürdürülebilirlik	Dr. Öğr. Üyesi İsrail BOYACI
	Büyük Veri Analitiği ve Sağlık Karar Süreçleri	Prof. Dr. Süleyman DÜNDAR
	Hastalığın Ötesi: Yapay Zeka ve Dijital Medya Çağında Halk Sağlığına Bütüncül, Ezber Bozan Bir Yaklaşım	Dr. Serdar AYDIN Georgia State University ABD
16:15-16:30	Kahve arası	
16:30-18:00	BİLDİRİ OTURUMU 2	Moderatörler: Doç. Dr. Reyhan SARIÇİÇEK Öğr. Gör. Halil DEMİR

İÇİNDEKİLER

Bildiri Başlığı ve Yazarları	Sayfa
Bireylerin Hastane Seçimini Etkileyen Faktörler Sakarya İl Örneği <i>Metehan AKKUŞ, Mete AKI, Gökhan AĞAÇ</i>	1-2
Afet ve Acil Durumlara Tıbbi Müdahalede Yeni Bir Dönem: Sahra Hastanelerinde Karma Gerçeklik Uygulamaları ile Uzaktan Uzman Desteği <i>Atakan YILMAZ, Reyhan SARIÇİÇEK</i>	3-4
Beyond Disease: A Holistic, Disruptive Approach to Population Health in The Age of AI and Digital <i>Serdar AYDIN</i>	5
Hasta-Hekim İletişiminin Hasta Memnuniyetine ve Sadakatine Etkisi: Aile Hekimlikleri Üzerine Bir Araştırma <i>Buse METE, Recep ÖZMEN, Hüsamettin KARSLI, Cevat YAZICI</i>	6-7
İnovasyonun Sağlık Kurumlarına Entegrasyonu: Serdivan Devlet Hastanesi Örneği <i>Azra PIRDAL, Sude KOCAOSMANOĞLU, Halil DEMİR</i>	8-9
Sağlık Alanında Sanal Gerçeklik Teknolojisi Uygulamaları <i>Esma CENGİZ, İkbâl HAMDEMİR, Azranur ÇALIŞKAN, Ahmet Selçuk GÜRKAN</i>	10-11
Sağlık Kurumlarında Yeşil Yönetim ve Sürdürülebilirlik Uygulamaları: 2000–2025 Yılları Arasında Yapılan Yayınların Bibliyometrik Analizi <i>İngkar SABİT, Reyhan SARIÇİÇEK</i>	12-13
Sağlık Sektöründe Kalite Yönetim Sistemleri: Türkiye’den Örnek Uygulamalar ve Gelecek Perspektifi <i>Hümeyra ALTAŞ, Emine GEZİCİ, Yeliz KARADENİZ</i>	14-15
Sağlık Yönetimi ve Aşı Araştırmalarında Küresel Yayın Trendleri: Scopus Tabanlı Bir İnceleme <i>Mustafa ASLANKILIÇ, Aydın ŞENOL, Şeyda TOK</i>	16-17
Şehir Hastanelerinin Sağlık Sistemine İnovasyonel Katkıları Kocaeli Şehir Hastanesi Örneği <i>Müberra MEYDANAL, Muhammed Mert ARAS, Eray MAZLUM, Reyhan SARIÇİÇEK</i>	18-19
Türkiye’de Sağlık Yönetimi Alanında Yapılan Motivasyon ve Girişimcilik ile İlgili Tez Çalışmalarının İçerik Analizi <i>Beyza ERDOĞAN, Ceyda KURTEŞ, Zeynel Abidin DİVARCI, Halil TÜRKTEMİZ</i>	20-21
Siberkondri ve Kronik Hastalıklar <i>Rabia Nur SERBEST, Rabia ALBAYRAK, Meryem PELİN, Havva SERT</i>	22-23
Ağrı Yönetiminde Refleksolojinin Etkinliği <i>Serdal KÖÇER, Gülsüm SAZOĞLU, Havva SERT, Meryem PELİN</i>	24-25
Dijital Sağlık Okuryazarlığı ve Öz Bakıma Etkisi <i>Kevser ARSLAN, Rabia Nur SERBEST, Meryem PELİN, Havva SERT</i>	26-27
Evlenecek Çiftlere Yönelik Evlilik Öncesi Üreme Sağlığı Danışmanlığında Tele Sağlık Uygulamaları	28-29

<i>Pınar TABAKOĞLU</i>	
Bildiri Başlığı ve Yazarları	Sayfa
Üretken Yapay Zeka ve Hemşirelik Eğitimi <i>Ayşe Gül BURCU, Nada ALHUSSEİN, Meryem PELİN, Havva SERT</i>	30-31
Simülasyonda Hasta Güvenliği ve Etik İlkeler <i>Handenur GÜNDOĞDU, Esmenur ÇAMLI</i>	32-33
Hemşire Liderliğinde Vaka Yönetimi ile Pediatrik Hematoloji-Onkoloji Hastasının İzlemi: Olgu Sunumu <i>Fatma TANRIKULU, Büşra DELİBALTA</i>	34-35
İnmeli Bireylerde Güncel Objektif Yürüyüş Değerlendirmeleri <i>Emel TAŞVURAN HORATA</i>	36-37
Fiziksel Aktivite Düzeyi Düşük Üniversite Öğrencilerinde Bisiklet Egzersizinin Uyku Kalitesi, Stres Düzeyi ve Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi <i>Oğuzhan Bahadır DEMİR, Başak ERGİN, Esengül BİNGÖL, Ayfer SARIYER</i>	38-39
Sedanter Kadın Bireylerde Yapılan Fiziksel Aktivitenin Fiziksel Aktivite Düzeyi ve Ruhsal İyilik Haline Etkisi <i>Abdurrahim YILDIZ, Nermin ARSLAN, Burcu BOZKURT, İlknur GÜLERYÜZ</i>	40-41
Aşamalı Motor İmgeleme Eğitimi <i>Seher KARAÇAM, Birgül DINGIRDAN GÜLTEKİNLER</i>	42-43
Eylem Gözlem Terapisinin Nörofizyolojik Temelleri ve Rehabilitasyondaki Kullanım Alanları <i>Selma Nur GÖRAY</i>	44-45
Unilateral Vestibüler Hipofonksiyon: Kronik Dengesizlik ve İnstabilitenin Ötesinde <i>Mustafa KARABULUT, Hamide AVCI, Eda YALÇINKAYA, Osman Nuri ÖZGİRGİN, Raymond van de BERG</i>	46-47
Sağlık Sektöründe Dijitalleşme Üzerine Bibliyometrik Bir Analiz <i>Ali Rıza MENEKŞE, Zerin ÇAKIR, Alper ÜNAL, Aydın ŞENOL</i>	48-49

Bireylerin Hastane Seçimini Etkileyen Faktörler Sakarya İl Örneği

Metehan AKKUŞ¹, Mete AKI², Gökhan AĞAÇ³

¹ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, ORCID: 0009-0008-0873-0565, b210605040@subu.edu.tr

² Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, ORCID: 0009-0003-0720-863X, b210605020@subu.edu.tr

³ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, ORCID: 0000-0002-4753-4689, gokhanagac@subu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma, Sakarya ilindeki bireylerin hastane tercihlerini etkileyen faktörleri analiz etmeyi amaçlamıştır. Araştırma kapsamında devlet, özel ve eğitim-araştırma hastanelerini tercih eden bireylerin demografik özellikleri, sağlık hizmetlerinden beklentileri ve tercih sebepleri incelenmiştir. Veriler, "Demografik Bilgi Formu" ve "Hastane Seçimini Etkileyen Faktörleri Belirleyen Tercih Formu" kullanılarak Google Forms platformu aracılığıyla online ortamda, Sakarya ilinde ikamet eden 404 bireyden toplanmıştır. Toplanan veriler, JASP yazılımı kullanılarak analiz edilmiş ve analizlerde betimleyici istatistikler, t-testi, ANOVA, korelasyon analizi ve ki-kare testi uygulanmıştır. Katılımcıların %58,4'ü devlet, %28,6'sı özel ve %13'ü eğitim-araştırma hastanelerini tercih ettiğini belirtmiştir. Araştırma bulguları, hizmet kalitesi, maliyet, ulaşılabilirlik ve personel davranışlarının bireylerin hastane tercihleri üzerinde önemli etkileri olduğunu ortaya koymuştur. Devlet hastanelerini tercih eden bireyler, düşük maliyet avantajını temel sebep olarak gösterirken, özel hastane tercihlerinde hizmet kalitesi ve hızlı müdahale öne çıkmıştır. Eğitim ve araştırma hastaneleri ise daha çok ileri düzey tedavi gereksinimleri durumunda tercih edilmiştir. Katılımcıların %70,5'i hastanenin coğrafi yakınlığını önemli bir kriter olarak belirtirken, hijyen ve temizlik unsurları %63 oranında öne çıkan diğer faktörler olmuştur. Araştırma sonucunda, bireylerin hastane tercihlerini etkileyen faktörlerin maliyet hassasiyeti, hizmet kalitesi algısı, sağlık kurumlarının coğrafi erişilebilirliği, hijyen koşulları ve personel davranışları gibi tematik boyutlarda çok boyutlu olduğu; farklı hastane türlerinin bu boyutlara göre tercih edildiği görülmüştür. Devlet hastanelerinde hizmet kalitesinin artırılması ve bekleme sürelerinin azaltılması, özel hastanelerde ise maliyet yapısının düzenlenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Eğitim ve araştırma hastanelerinin yönetim yapılarının sadeleştirilmesi ve teknolojik altyapılarının geliştirilmesi de öneriler arasında yer almaktadır. Araştırma bulgularının, sağlık hizmetlerinin bireylerin ihtiyaçlarına daha uygun şekilde sunulmasına ve sağlık politikalarının geliştirilmesine rehberlik edeceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hastane tercihi, sağlık hizmetleri, hizmet kalitesi, maliyet, coğrafi yakınlık

Factors Affecting Individuals Hospital Preferences: The Case of Sakarya Province

Metehan AKKUŞ¹, Mete AKI², Gökhan AĞAÇ³

¹ Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Health Management, ORCID: 0009-0008-0873-0565, b210605040@subu.edu.tr

² Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Health Management, ORCID: 0009-0003-0720-863X, b210605020@subu.edu.tr

³ Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Health Management, ORCID: 0000-0002-4753-4689, gokhanagac@subu.edu.tr

ABSTRACT

This study aimed to analyze the factors influencing hospital preferences among individuals residing in the province of Sakarya. Within the scope of the research, the demographic characteristics, healthcare expectations, and reasons for choosing public, private, and university training and research hospitals were examined. Data were collected from 404 residents of Sakarya through an online survey using the "Demographic Information Form" and the "Hospital Preference Factors Questionnaire" distributed via the Google Forms platform. The collected data were analyzed using JASP software, employing descriptive statistics, t-tests, ANOVA, correlation analysis, and chi-square tests. Among the participants, 58.4% reported preferring public hospitals, 28.6% private hospitals, and 13% training and research hospitals. The findings revealed that factors such as service quality, cost, accessibility, and staff behavior significantly influenced individuals' hospital preferences. While those who preferred public hospitals primarily cited affordability as the main reason, preferences for private hospitals were largely driven by perceptions of high service quality and rapid intervention. Training and research hospitals were mostly chosen in cases requiring advanced medical treatment. Furthermore, 70.5% of the participants indicated that geographical proximity was an important criterion in their hospital choice, while hygiene and cleanliness were highlighted as other key factors by 63% of respondents. The results demonstrate that hospital preference is a multidimensional construct shaped by thematic factors such as cost sensitivity, perceived service quality, geographic accessibility of healthcare institutions, hygiene standards, and staff conduct. Different types of hospitals were found to be preferred according to these varying dimensions. The study suggests that public hospitals should focus on improving service quality and reducing waiting times, while private hospitals need to address cost-related issues. Additionally, it is recommended that the administrative structures of training and research hospitals be streamlined and their technological infrastructure enhanced. These findings are expected to inform the delivery of more need-based healthcare services and contribute to the development of evidence-based health policies.

Keywords: Hospital preference, healthcare services, service quality, cost, geographical proximity

Afet ve Acil Durumlara Tıbbi Müdahalede Yeni Bir Dönem: Sahra Hastanelerinde Karma Gerçeklik Uygulamaları ile Uzaktan Uzman Desteği

Atakan YILMAZ¹, Reyhan SARIÇİÇEK²

¹ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sağlık Yönetimi Bölümü, Yüksek Lisans Öğrencisi, Sakarya, Türkiye, ORCID: 0009-0000-9866-6457, 24502105005@subu.edu.tr

² Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Akyazı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, ORCID: 0000-0001-8902-6853, reyhansaricicek@subu.edu.tr

ÖZET

Karma gerçeklik teknolojisi; sanal ve fiziksel ortamları bir araya getirerek özellikle uygulamalı eğitimin temel olduğu sağlık ve tıp alanlarında yeni bir öğrenme ve müdahale imkânı sunmaktadır. Bu teknoloji sayesinde sanal simülasyonlarla tekrar yapılabilmekte, cerrahi müdahalelerde görsel hassasiyet artırılmakta ve tıbbi yardım süreçleri daha etkili hâle getirilebilmektedir. Karma gerçekliğin en dikkat çeken yönlerinden biri, sağlık çalışanlarının hızlı karar alma ve müdahale becerilerini desteklemesidir. Ayrıca, uzaktan yürütülen süreçlerde sanal hasta muayeneleri ve konsültasyonlar yapılmasına olanak tanıyarak sağlık hizmetlerinin mekândan bağımsız hale gelmesini sağlamaktadır. Karma gerçeklik kapsamında geliştirilen teletıp uygulamaları, farklı lokasyonlardaki uzmanların aynı vaka üzerinde eş zamanlı değerlendirme yapmasına, hatta farklı bir lokasyonda farklı bir kişi tarafından gerçekleştirilen tıbbi muayene ve müdahaleye sanal ortamda katılım sağlamasına imkân tanır. Özellikle afet bölgelerinde ve kırsal alanlarda kurulan sahra hastaneleri gibi sınırlı personel ve kaynakla hizmet veren yapılar için karma gerçeklik, uzman eksikliğinin etkilerini azaltabilecek etkili bir destek aracıdır. Bu teknolojinin sunduğu sanal rehberlik ve uzaktan müdahale imkânı, kritik hastalarda hızlı ve doğru tıbbi kararların alınmasına katkı sağlayarak yaşamsal öneme sahip olabilir. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiş; güncel literatür ve ikincil veriler ışığında tematik analiz yapılmıştır. Çalışmada ile afet ve acil durumlarda sahra hastanelerinde karma gerçeklik teknolojisinin uzaktan uzman desteği sunma kapasitesinin ve bu alandaki potansiyel etkilerinin ortaya konulması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Karma gerçeklik, sahra hastanesi, sağlıkta dijitalleşme, teletıp, afet ve acil durum

A New Era in Medical Response to Disasters and Emergencies: Remote Expert Support with Mixed Reality Applications in Field Hospitals

Atakan YILMAZ¹, Reyhan SARIÇİÇEK²

¹ Sakarya University of Applied Sciences, Institute of Graduate Education, Department of Health Management, Master's Student, ORCID: 0009-0000-9866-6457, 24502105005@subu.edu.tr

² Sakarya University of Applied Sciences, Akyazı Vocational School of Health Services, Department of Management and Organization, ORCID: 0000-0001-8902-6853, rehansaricicek@subu.edu.tr

ABSTRACT

Mixed reality technology offers a new way of learning and intervening by combining virtual and physical environments, especially in the fields of health and medicine where hands-on training is essential. This technology allows virtual simulations to be repeated, enhances visual sensitivity in surgical interventions and makes medical assistance processes more effective. One of the most striking aspects of mixed reality is that it supports the rapid decision-making and intervention skills of healthcare professionals. It also enables virtual patient examinations and consultations in remote processes, making healthcare services independent of space. Telemedicine applications developed in mixed reality allow experts in different locations to make simultaneous assessments of the same case, and even to participate in the medical examination and intervention performed by another person in a different location in a virtual environment. Mixed reality is an effective support tool that can reduce the impact of the lack of experts, especially for structures that operate with limited personnel and resources, such as field hospitals established in disaster areas and rural areas. The virtual guidance and remote intervention offered by this technology can be of vital importance, contributing to rapid and accurate medical decisions for critically ill patients. This study adopts a qualitative research method, using thematic analysis in the light of current literature and secondary data. The study aims to demonstrate the ability of mixed reality technology to provide remote expert support in field hospitals during disasters and emergencies, and its potential impact in this area.

Keywords: Mixed reality, field hospital, digitalisation in health, telemedicine, disaster and emergency

Hasta-Hekim İletişiminin Hasta Memnuniyetine ve Sadakatine Etkisi: Aile Hekimlikleri Üzerine Bir Araştırma

Buse METE¹, Recep ÖZMEN², Hüsamettin KARSLI³, Cevat YAZICI⁴

¹ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü,
ORCID: 0000-0001-5440-9723, busemete@subu.edu.tr

² Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü,
ORCID: 0009-0008-1979-3326, b210605053@subu.edu.tr

³ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü,
ORCID: 0009-0004-3946-1928, b210605039@subu.edu.tr

⁴ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü,
ORCID: 0009-0003-9085-8376, b210605045@subu.edu.tr

ÖZET

Araştırmanın amacı hasta-hekim iletişiminin hasta memnuniyetine ve hasta sadakatine etkisini incelemektir. Bununla birlikte hasta-hekim iletişiminin hasta sadakati üzerindeki etkisinde memnuniyetin aracı rolünü ortaya koymak da hedeflenmektedir. Amaç doğrultusunda ihtiyaç duyulan veriler yüz yüze anket uygulamasıyla Sakarya'nın Akyazı ilçesindeki aile hekimliklerinden sağlık hizmeti almış olan 400 kişiden elde edilmiştir. Veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu, "Birinci Basamak Değerlendirme Ölçeği", "Hasta memnuniyeti" ve "Hasta Sadakati" ölçekleri kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analizinde SPSS 26.0 ve Process Macro programı kullanılmıştır. Veri analizleri neticesinde hasta hekim iletişiminin, hasta memnuniyeti ve hasta sadakati üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu saptanmıştır. Hasta memnuniyetinin de hasta sadakati üzerinde istatistiksel olarak anlamlı pozitif etkisi olduğu belirlenmiştir. Ayrıca hasta-hekim iletişiminin hasta sadakati üzerindeki etkisinde hasta memnuniyetinin istatistiksel olarak anlamlı düzeyde aracı rolünün olduğu bulunmuştur. Elde edilen bulgulardan yola çıkarak aile hekimliğinden hizmet alan bireyler ile hekimler arasındaki iletişimin önemi ortaya koyulmuştur. Aile hekimliği sisteminde hasta memnuniyetinin ve sadakatinin sağlanabilmesi için sağlık profesyonelleriyle bireyler arasındaki iletişimi güçlendirecek politikaların geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hasta-hekim iletişimi, hasta memnuniyeti, hasta sadakati, birinci basamak, aile hekimliği

The Effect of Patient-Physician Communication on Patient Satisfaction and Loyalty: A Study on Family Medicine

Buse METE¹, Recep ÖZMEN², Hüsamettin KARSLI³, Cevat YAZICI⁴

¹ Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Health Management, ORCID: 0000-0001-5440-9723, busemete@subu.edu.tr

² Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Health Management, ORCID: 0009-0008-1979-3326, b210605053@subu.edu.tr

³ Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Health Management, ORCID: 0009-0004-3946-1928, b210605039@subu.edu.tr

⁴ Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Health Management, ORCID: 0009-0003-9085-8376, b210605045@subu.edu.tr

ABSTRACT

The aim of the study is to examine the effect of patient-doctor communication on patient satisfaction and patient loyalty. In addition, it is also aimed to reveal the mediating role of satisfaction in the effect of patient-physician communication on patient loyalty. The data needed for this purpose were obtained from 400 people who received health services from family medicine clinics in the Akyazı district of Sakarya through a face-to-face survey. Personal information form, "Primary Care Assessment Scale", "Patient Satisfaction Scale" and "Patient Loyalty Scale" were used as data collection tools. SPSS 26.0 and Process Macro program were used in the analysis of the research data. As a result of the data analysis, it was determined that patient-physician communication had a significant effect on patient satisfaction and patient loyalty. It was also determined that patient satisfaction had a statistically significant positive effect on patient loyalty. In addition, it was found that patient satisfaction had a statistically significant mediating role in the effect of patient-physician communication on patient loyalty. Based on the findings, the importance of communication between individuals receiving service from family medicine clinics and physicians was highlighted. It is recommended that policies be developed to strengthen communication between healthcare professionals and individuals in order to ensure patient satisfaction and loyalty in the family medicine system.

Keywords: Physician-patient communication, patient satisfaction, patient loyalty, primary care, family medicine

İnovasyonun Sağlık Kurumlarına Entegrasyonu: Serdivan Devlet Hastanesi Örneği

Azra PIRDAL¹, Sude KOCAOSMANOĞLU², Halil DEMİR³

¹ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Akyazı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, ORCID: 0009-0006-0243-2431, azraprdl4@gmail.com

² Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Akyazı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, ORCID: 0009-0002-1949-2546, sukecsmn54@gmail.com

³ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Akyazı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, ORCID: 0000-0001-9374-9739, halildemir@subu.edu.tr

ÖZET

İnovasyon, çoğunlukla mevcut taleplere, karşılanmamış ihtiyaçlara veya yeni gereksinimlere yönelik daha etkili ve verimli çözümler geliştirme süreci olarak tanımlanmaktadır. Bu süreç; teknik gelişmeler ve pazar dinamiklerindeki değişimlerle ortaya çıkan yeni ya da iyileştirilmiş ürün, hizmet ve süreçlere ilişkin fırsatların değerlendirilmesini kapsamaktadır. Günümüzde artan nüfus, yaşam süresinin uzaması ve kronik hastalıkların yaygınlaşması, sağlık hizmetlerine olan talebi önemli ölçüde artırmakta ve sağlık kuruluşlarını tanı ile tedavi süreçlerinde yenilikçi çözümler geliştirmeye yönlendirmektedir. Bu bağlamda, sağlık sektöründe inovasyon, değişen ihtiyaçlara hızlı, etkili ve sürdürülebilir yanıtlar üretebilme kapasitesi nedeniyle stratejik bir araç olarak öne çıkmaktadır. Bu çalışma, Sakarya ilinde sağlık hizmetlerinin etkinliğini ve erişilebilirliğini artırma amacıyla Ağustos 2023'te hizmete açılan Serdivan Devlet Hastanesi'nde uygulamaya alınan inovatif sağlık hizmeti modellerini incelemeyi amaçlamaktadır. Hastanenin kuruluşundaki temel hedef, Sakarya Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin yoğun iş yükünü dengelemek, ildeki hasta yoğunluğunu karşılamak ve muayene ile tedavi süreçlerinde yaşanan bekleme sürelerini azaltarak hizmet sunumunu hızlandırmaktır. Araştırma kapsamında nitel araştırma deseni benimsenmiş; hastane ortamındaki uygulamalara yönelik sistematik gözlemler gerçekleştirilmiş ve hastane başhekimiyile yapılan derinlemesine mülakat yoluyla veriler toplanmıştır. Elde edilen bulgular, hastanenin yenilikçi uygulamalarının sağlık hizmeti sunumunun verimliliği, kalitesi ve hasta memnuniyeti üzerindeki etkilerini değerlendirmek amacıyla analiz edilmiştir. Analiz sonuçları, inovatif uygulamaların sağlık hizmetlerinin etkinliği ve kalitesini artırmada önemli katkılar sunduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık hizmetlerinde inovasyon, hastane, inovasyon, nitel araştırma

Integration of Innovation into Health Institutions: The Case of Serdivan Public Hospital

Azra PIRDAL¹, Sude KOCAOSMANOĞLU², Halil DEMİR³

¹ Sakarya University of Applied Sciences, Akyazı Vocational School of Health Services,
Department of Management and Organization, ORCID: 0009-0006-0243-2431,
azraprdl4@gmail.com

² Sakarya University of Applied Sciences, Akyazı Vocational School of Health Services,
Department of Management and Organization, ORCID: 0009-0002-1949-2546,
sudekcsmn54@gmail.com

³ Sakarya University of Applied Sciences, Akyazı Vocational School of Health Services,
Department of Management and Organization, ORCID: 0000-0001-9374-9739,
halildemir@subu.edu.tr

ABSTRACT

Innovation is often defined as the process of developing more effective and efficient solutions to existing demands, unmet needs or new requirements. This process involves the evaluation of opportunities for new or improved products, services and processes arising from technical developments and changes in market dynamics. Today, increasing population, prolonged life expectancy and widespread prevalence of chronic diseases significantly increase the demand for healthcare services and lead healthcare organisations to develop innovative solutions in diagnosis and treatment processes. In this context, innovation in the health sector stands out as a strategic tool due to its capacity to produce fast, effective and sustainable responses to changing needs. This study aims to examine the innovative healthcare service models implemented in Serdivan State Hospital, which was opened in August 2023 with the aim of increasing the efficiency and accessibility of healthcare services in Sakarya province. The main goal in the establishment of the hospital is to balance the heavy workload of Sakarya Training and Research Hospital, to meet the patient density in the province and to accelerate service delivery by reducing waiting times in examination and treatment processes. Within the scope of the research, qualitative research design was adopted; systematic observations were carried out for the practices in the hospital environment and data were collected through in-depth interviews with the chief physician of the hospital. The findings were analysed to evaluate the effects of the hospital's innovative practices on the efficiency and quality of health service delivery and patient satisfaction. The results of the analyses show that innovative practices make significant contributions to improving the efficiency and quality of healthcare services.

Keywords: Innovation in healthcare, hospital, innovation, qualitative research

Sağlık Alanında Sanal Gerçeklik Teknolojisi Uygulamaları

Esma CENGİZ¹, İkbâl HAMDEMİR², Azranur ÇALIŞKAN³, Ahmet Selçuk GÜRKAN⁴

¹ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Akyazı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, ORCID: 0009-0009-2089-4658, esmacengiz809@gmail.com

² Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Akyazı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, ORCID: 0009-0005-1843-0038, ikbalhamdemir@gmail.com

³ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Akyazı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, ORCID: 0009-0001-0657-5265, azra54006@gmail.com

⁴ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Akyazı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, ORCID: 0000-0001-6432-6833, asgurkan@subu.edu.tr

ÖZET

Sağlık hizmetleri, teknolojik gelişmelerden en hızlı ve doğrudan etkilenen alanların başında gelmektedir. Bu bağlamda, son yıllarda önemli bir ivme kazanan sanal gerçeklik (SG) teknolojisi, sağlık sektöründe çeşitli alanlarda etkin bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. Mevcut eğilimler, bu teknolojinin gelecekte çok daha yaygın ve etkili bir biçimde sağlık uygulamalarına entegre edileceğini göstermektedir. Sanal gerçeklik, kullanıcılara üç boyutlu sanal bir ortamda gerçek bir deneyim yaşıyormuş hissi sunarak bilişsel ve duygusal etkileşimi artırmaktadır. Sağlık alanında kullanılan SG temelli uygulamalar, hem sağlık profesyonellerinin hatasız ve güvenli müdahalelerde bulunmalarına olanak sağlamakta hem de hastaların iyileşme süreçlerini hızlandırarak tedavi etkinliğini artırmaktadır. Bu çalışmada, Türkiye ve dünya genelinde sağlık sektöründe kullanılan sanal gerçeklik uygulamalarına yönelik literatür incelenmiştir. İnceleme sonucunda, SG teknolojisinin fiziksel ve psikolojik rehabilitasyon, psikoterapi, ağrı yönetimi ve tıbbi görüntüleme gibi çeşitli alanlarda etkili biçimde kullanıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca, sanal gerçekliğe dayalı müdahalelerin, hastaların tedavi sürecine olan motivasyonlarını artırdığı, sürece dair kaygı ve korku gibi olumsuz duyguları azalttığı ve bu durumun tedavi sürecinin daha verimli ve hızlı ilerlemesine katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sanal gerçeklik, sağlık hizmetleri, teknoloji, tedavi süreci

Virtual Reality Technology Applications in Health Field

Esma CENGİZ¹, İkbāl HAMDEMİR², Azranur ÇALIŞKAN³, Ahmet Selçuk GÜRKAN⁴

¹ Sakarya University of Applied Sciences, Akyazı Vocational School of Health Services, Department of Management and Organization, ORCID: 0009-0009-2089-4658, esmacengiz809@gmail.com

² Sakarya University of Applied Sciences, Akyazı Vocational School of Health Services, Department of Management and Organization, ORCID: 0009-0005-1843-0038, ikbalhamdemir@gmail.com

³ Sakarya University of Applied Sciences, Akyazı Vocational School of Health Services, Department of Management and Organization, ORCID: 0009-0001-0657-5265, azra54006@gmail.com

⁴ Sakarya University of Applied Sciences, Akyazı Vocational School of Health Services, Department of Management and Organization, ORCID: 0000-0001-6432-6833, asgurkan@subu.edu.tr

ABSTRACT

Healthcare is one of the areas most rapidly and directly affected by technological developments. In this context, Virtual Reality (VR) technology, which has gained significant momentum in recent years, has begun to be used effectively in various areas of the health sector. Current trends indicate that this technology will be much more widely and effectively integrated into health applications in the future. Virtual reality enhances cognitive and emotional interaction by giving users the feeling of having a real experience in a three-dimensional virtual environment. VR-based applications used in healthcare enable healthcare professionals to perform error-free and safe interventions and increase the effectiveness of treatment by accelerating the healing process of patients. This study analyses the literature on virtual reality applications used in the healthcare sector in Türkiye and worldwide. As a result of the review, it was found that VR technology is effectively used in various fields such as physical and psychological rehabilitation, psychotherapy, pain management and medical imaging. In addition, it was concluded that virtual reality-based interventions increase patients' motivation for the treatment process, reduce negative emotions such as anxiety and fear about the process, and this contributes to making the treatment process more efficient and faster.

Keywords: Virtual reality, healthcare, technology, treatment process

Sağlık Kurumlarında Yeşil Yönetim ve Sürdürülebilirlik Uygulamaları: 2000–2025 Yılları Arasında Yapılan Yayınların Bibliyometrik Analizi

Ingkar SABİT¹, Reyhan SARIÇİÇEK²

¹ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı, ORCID: 0009-0002-5722-9132, inkar06.12.97@gmail.com

² Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Akyazı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, ORCID: 0000-0001-8902-6853, reyhansaricicek@subu.edu.tr

ÖZET

Sağlık hizmetlerinde yeşil yönetim, sağlık hizmetlerinin kalitesini korurken sağlık kuruluşlarının çevresel etkisini azaltmayı amaçlayan stratejik bir yaklaşımdır. Yeşil yönetimin kullanımı, özellikle küresel iklim değişikliği bağlamında büyük önem taşıyan sürdürülebilir ve çevreye duyarlı bir sağlık sisteminin oluşumuna katkı sağlamaktadır. Bu çalışma, Scopus veri tabanından elde edilen verilerin bibliyometrik analizi yoluyla, yeşil sağlık ortamlarının sürdürülebilir gelişimi açısından yeşil yönetimin önemini incelemektedir. Araştırma kapsamında, Scopus veri tabanında "sağlık yönetiminde yeşil yönetim", "sürdürülebilir sağlık hizmeti", "yeşil hastane" gibi anahtar kelimeler kullanılarak İngilizce olarak kapsamlı bir literatür taraması yapılmıştır. Bibliyometrik analizde SCOPUS veri analizi ve VOSviewer (1.6.20) yazılımı kullanılmıştır. Yapılan taramada toplam 925 makale tespit edilmiştir. Özellikle 2000 yılında yayımlanan sadece 3 makaleye kıyasla, 2024 yılında bu sayının 206'ya ulaşması, sağlık yönetiminde yeşil uygulamalara olan akademik ilginin yıllar içinde önemli ölçüde arttığını göstermektedir. Analiz sonuçlarına göre, Hindistan en fazla yayın yapan ve en çok atıf alan ülke olurken, Türkiye 21 yayımla 15. sırada yer almıştır. Rodrigues, J.J.P.C. adlı araştırmacı, hem en çok yayın yapan hem de en fazla atıf alan yazar olarak öne çıkmaktadır. En fazla yayına sahip kurum ise, 9 yayımla Suudi Arabistan'dan King Saud Üniversitesi olmuştur. Konulara göre dağılımda, 318 yayın Tıp, 250 yayın Mühendislik ve 214 yayın ise Bilgisayar Bilimleri alanında yoğunlaşmıştır. Çalışmanın sınırlılıkları arasında, yalnızca "makale" türündeki belgelerin değerlendirmeye alınması, 2000–2024 yılları ile 2025 yılının Mayıs ayına kadar olan dönemi kapsayan sınırlı zaman aralığı ve sadece Scopus veri tabanının kullanılması yer almaktadır. Sonuç olarak, elde edilen bulgular, çevresel sürdürülebilirliğin sağlık yönetimi bağlamında artan bir öneme sahip olduğunu ve bu konudaki araştırmaların giderek daha fazla disiplinler arası bir nitelik kazandığını ortaya koymaktadır. Bu sonuçlar, politika yapıcılar ve sağlık yöneticileri için, çevresel etkilerin azaltılmasına yönelik stratejilerin geliştirilmesi ve uygulanmasında bilimsel temelli bir rehberlik işlevi görebilecek niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Yeşil yönetim, sürdürülebilir sağlık hizmetleri, bibliyometrik analiz, çevresel sürdürülebilirlik, sağlık kurumları yönetimi

Green Management and Sustainability Practices in Healthcare Institutions: A Bibliometric Analysis of Publications from 2000 to 2025

İngkar SABİT¹, Reyhan SARIÇİÇEK²

¹ Sakarya University of Applied Sciences, Institute of Graduate Education, Department of Health Management, Master's Student, ORCID: 0009-0002-5722-9132, inkar06.12.97@gmail.com

² Sakarya University of Applied Sciences, Akyazı Vocational School of Health Services, Department of Management and Organization, ORCID: 0000-0001-8902-6853, reyhansaricicek@subu.edu.tr

ABSTRACT

Green management in healthcare is a strategic approach that aims to reduce the environmental impact of healthcare organisations while maintaining the quality of healthcare services. The use of green management contributes to the formation of a sustainable and environmentally sensitive health system, which is of great importance, especially in the context of global climate change. This study examines the importance of green management for the sustainable development of green healthcare environments through bibliometric analysis of data obtained from the Scopus database. Within the scope of the research, a comprehensive literature review was conducted in English using keywords such as 'green management in health management', 'sustainable healthcare', 'green hospital' in the Scopus database. Scopus data analysis and VOSviewer (1.6.20) software were used in bibliometric analysis. A total of 925 articles were identified in the review. In particular, compared to only 3 articles published in 2000, this number reached 206 in 2024, indicating that the academic interest in green practices in health management has increased significantly over the years. According to the results of the analysis, India was the country with the highest number of publications and the most cited country, while Türkiye ranked 15th with 21 publications. The researcher named Rodrigues, J.J.P.C. stands out as both the most published and the most cited author. The institution with the highest number of publications was King Saud University from Saudi Arabia with 9 publications. In the distribution by subject, 318 publications were concentrated in the field of Medicine, 250 in Engineering and 214 in Computer Science. The limitations of the study include the fact that only 'article' type documents were evaluated, the limited time period covering the period between 2000-2024 and until May 2025, and the use of Scopus database only. In conclusion, the findings suggest that environmental sustainability is of increasing importance in the context of health management and that research on this topic is becoming increasingly interdisciplinary. These results can serve as science-based guidance for policy makers and health managers in the development and implementation of strategies to reduce environmental impacts.

Keywords: Green management, sustainable healthcare, bibliometric analysis, environmental sustainability, healthcare management

Sağlık Sektöründe Kalite Yönetim Sistemleri: Türkiye’den Örnek Uygulamalar ve Gelecek Perspektifi

Hümeysra ALTAŞ¹, Emine GEZİCİ², Yeliz KARADENİZ³

¹ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Akyazı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, ORCID: 0009-0005-7708-2352, humeyraltas@gmail.com

² Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Akyazı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, ORCID: 0009-0008-0924-9917, emine3214@gmail.com

³ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Akyazı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, ORCID: 0000-0002-0594-3054, ykaradeniz@subu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, sağlık sektöründe kalite yönetim sistemlerinin işleyişini ve etkinliğini analiz ederek Türkiye’deki örnek uygulamalar üzerinden mevcut durumu değerlendirmektir. Bununla beraber bu sistemlerin güçlü ve zayıf yönleri ortaya konmaktadır. Sağlık hizmetlerinde kalite, yalnızca klinik başarıyla sınırlı olmayıp; hasta güvenliği, erişilebilirlik, memnuniyet, kaynak kullanımı ve çalışan performansı gibi çok boyutlu unsurları içermektedir. Bu nedenle kalite yönetimi, hasta merkezli, verimli ve güvenilir bir sağlık sistemi inşa etmek açısından stratejik bir öneme sahiptir. Türkiye’de 2003 Sağlıkta Dönüşüm Programı sonrası sağlık alanında yapılan reformlarla birlikte kalite yönetimi uygulamaları hız kazanmış; kamu ve özel sağlık kuruluşlarında hem ulusal hem de uluslararası standartlara dayalı sistemler benimsenmiştir. Bu çalışmada, kalite yönetiminde yaygın olarak kullanılan ISO 9001, EFQM, JCI ve Sağlıkta Kalite Standartları (SKS) modelleri analiz edilmektedir. Yöntem olarak literatür taramasına dayalı kavramsal analiz gerçekleştirilmiş, Türkiye’de faaliyet gösteren beş farklı hastanede uygulanan kalite sistemlerine ilişkin nitel örnekler üzerinden değerlendirmeler yapılmıştır. Elde edilen bulgular, tüm sistemlerin kaliteyi artırma yönünde katkı sunduğunu ancak uygulamada çeşitli zorluklarla karşılaşıldığını göstermektedir. ISO 9001’in esnekliği, EFQM’in bütüncül yapısı, JCI’nin uluslararası geçerliliği ve SKS’nin yerel uyumu öne çıkan avantajlar arasındadır. Buna karşılık, maliyet, insan kaynağı ihtiyacı ve sürdürülebilirlik gibi konular sınırlayıcı faktörlerdir. Sonuç olarak, Türkiye’de sağlık hizmetlerinde kalite yönetimi alanında önemli gelişmeler kaydedilmiş olsa da, bu yapının güçlenmesi için dijitalleşme, sürekli eğitim ve kalite kültürünün kurumsallaşması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sağlıkta kalite yönetimi, kalite sistemleri, Türkiye’de kalite yönetimi

Quality Management Systems in the Healthcare Sector: Case Studies from Türkiye and Future Perspectives

Hümeýra ALTAŞ¹, Emine GEZİCİ², Yeliz KARADENİZ³

¹ Sakarya University of Applied Sciences, Akyazı Vocational School of Health Services, Department of Management and Organization, ORCID: 0009-0005-7708-2352, humeyraltas@gmail.com

² Sakarya University of Applied Sciences, Akyazı Vocational School of Health Services, Department of Management and Organization, ORCID: 0009-0008-0924-9917, emine3214g@gmail.com

³ Sakarya University of Applied Sciences, Akyazı Vocational School of Health Services, Department of Management and Organization, ORCID: 0000-0002-0594-3054, ykaradeniz@subu.edu.tr

ABSTRACT

The purpose of this study is to analyze the functioning and effectiveness of quality management systems in the healthcare sector and to evaluate the current situation based on exemplary practices in Türkiye. In addition, the study aims to identify the strengths and weaknesses of these systems. Quality in healthcare is not limited to clinical success alone; it encompasses multidimensional elements such as patient safety, accessibility, satisfaction, resource utilization, and employee performance. Therefore, quality management holds strategic importance for building a patient-centered, efficient, and reliable healthcare system. Following the Health Transformation Program launched in 2003, quality management practices have gained momentum in Türkiye, and both public and private healthcare institutions have adopted systems based on national and international standards. This study analyzes widely used quality management models, including ISO 9001, EFQM, JCI, and the Healthcare Quality Standards (SKS). A conceptual analysis based on literature review was employed as the research method, and evaluations were made through qualitative examples from five hospitals operating in Türkiye. The findings indicate that all systems contribute to the enhancement of quality; however, various challenges are encountered in practice. Among the highlighted advantages are the flexibility of ISO 9001, the holistic structure of EFQM, the international recognition of JCI, and the local adaptability of SKS. On the other hand, cost, the need for qualified human resources, and sustainability remain limiting factors. In conclusion, although significant progress has been made in the field of quality management in Turkish healthcare services, further strengthening of this structure requires digitalization, continuous training, and the institutionalization of a quality-oriented culture.

Keywords: Quality management in healthcare, quality systems, quality management in Türkiye

Sağlık Yönetimi ve Aşı Araştırmalarında Küresel Yayın Trendleri: Scopus Tabanlı Bir İnceleme

Mustafa ASLANKILIÇ¹, Aydın ŞENOL², Şeyda TOK³

¹ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı, ORCID: 0009-0001-3561-7663, 23502105001@subu.edu.tr

² Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, ORCID:0000-0001-5136-9463, asenol@subu.edu.tr

³ Akyazı İlçe Sağlık Müdürlüğü, ORCID: 0000-0002-9827-4039, seydaseyda@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma, sağlık yönetimi ve aşı araştırmalarındaki küresel yayın trendlerini incelemek amacıyla Scopus veri tabanı ve VOSviewer uygulamalarıyla bibliyometrik analiz gerçekleştirmiştir. 2001-2025 yılları arasında "health management" ve "vaccine" anahtar kelimeleri kullanılarak yapılan arama sonucu, toplamda 425 adet yayın tespit edilmiştir. Çalışma süresince, en yüksek yayın sayısı 2024 yılında 66 çalışma (%15.53) ile kaydedilirken, en düşük yayın sayısı ise 2001 yılında 2 çalışma (%0.47) ile gerçekleşmiştir. Bu bulgular, sağlık yönetimi ve aşı araştırmalarının zamanla nasıl bir artış gösterdiğini ve özellikle son yıllarda hızla ilerlediğini ortaya koymaktadır. Araştırmanın bir diğer önemli bulgusu, en fazla yayın yapan ülkenin Amerika Birleşik Devletleri (ABD) olduğu, 104 çalışma (%24.47) ile öne çıktığıdır. Ayrıca, en fazla çalışma yapan yazar ise 6 yayınlı Yunanistanlı Fthenakis, G.C. olmuştur. Bu durum, sağlık yönetimi ve aşı araştırmalarındaki akademik liderliği yansıtmaktadır. En fazla yayın yapan kurum ise 14 yayınlı Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezleri (CDC) olmuştur, bu da CDC'nin sağlık yönetimi ve aşı araştırmalarındaki önemli rolünü göstermektedir. COVID-19 pandemisi, sağlık yönetimi ve aşı araştırmalarında büyük bir etki yaratmıştır. Pandemi ile birlikte, aşı araştırmalarına olan ilgi artmış ve ilgili yayın sayısı hızla yükselmiştir. COVID-19'un ortaya çıkışı, sağlık politikaları ve küresel aşı stratejilerinin yeniden şekillendirilmesine neden olmuş ve bu süreçte birçok yeni araştırma yapılmıştır. Yayınların en çok yoğunlaştığı alan ise 238 çalışma (%55,88) ile tıp olmuştur. Bu bulgu, sağlık yönetimi ve aşı araştırmalarının temel olarak tıp alanına dayandığını ve bu alandaki ilerlemelerin aşı geliştirme ve yönetimi konularında önemli bir yer tuttuğunu göstermektedir. Çalışma, sağlık yönetimi ve aşı araştırmalarındaki küresel eğilimlerin, özellikle sağlık politikaları ve aşı geliştirme alanındaki iş birliklerinin daha da güçlenebileceğini işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aşı, bibliyometrik analiz, halk sağlığı, sağlık yönetimi

Global Publication Trends in Health Management and Vaccine Research: A Scopus-Based Review

Mustafa ASLANKILIÇ¹, Aydın ŞENOL², Şeyda TOK³

¹ Sakarya University of Applied Sciences, Institute of Graduate Education, Department of Health Management, Master's Student, ORCID: 0009-0001-3561-7663, 23502105001@subu.edu.tr

² Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Health Management, ORCID:0000-0001-5136-9463, asenol@subu.edu.tr.

³ Akyazi District Health Directorate, ORCID: 0000-0002-9827-4039, seydaseyda@gmail.com

ABSTRACT

This study conducted bibliometric analysis using Scopus database and VOSviewer applications to examine global publication trends in health management and vaccine research. A total of 425 publications were identified as a result of the search conducted using the keywords "health management" and "vaccine" between 2001 and 2025. During the study, the highest number of publications was recorded in 2024 with 66 studies (15.53%), while the lowest number of publications was in 2001 with 2 studies (0.47%). These findings reveal how health management and vaccine research has increased over time and has progressed rapidly, especially in recent years. Another important finding of the study is that the country with the most publications is the United States of America (USA), with 104 studies (24.47%). In addition, the author with the most studies was Fthenakis, G.C. from Greece with 6 publications. This situation reflects the academic leadership in health management and vaccine research. The institution with the most publications was the Centers for Disease Control and Prevention (CDC) with 14 publications, which shows the important role of the CDC in health management and vaccine research. The COVID-19 pandemic has had a great impact on health management and vaccine research. With the pandemic, interest in vaccine research has increased and the number of related publications has increased rapidly. The emergence of COVID-19 has caused health policies and global vaccine strategies to be reshaped, and many new studies have been conducted in this process. The field where the publications were most concentrated was medicine with 238 studies (55.88%). This finding shows that health management and vaccine research are fundamentally based on the field of medicine and that advances in this field have an important place in vaccine development and management. The study indicates that global trends in health management and vaccine research, especially collaborations in the fields of health policies and vaccine development, can be further strengthened.

Keywords: Bibliometric analysis, health management, public health, vaccine

Şehir Hastanelerinin Sağlık Sistemine İnovasyonel Katkıları Kocaeli Şehir Hastanesi Örneği

Müberra MEYDANAL¹, Muhammed Mert ARAS², Eray MAZLUM³, Reyhan SARIÇİÇEK⁴

¹ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Akyazı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, ORCID: 0009-0005-0657-7606, 23360101018@subu.edu.tr

² Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Akyazı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, ORCID: 0009-0008-6833-5874, 23360101054@subu.edu.tr

³ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Akyazı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, ORCID: 0009-0006-6829-4406, 23360101050@subu.edu.tr

⁴ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Akyazı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, ORCID: 0000-0001-8902-6853, reyhansaricicek@subu.edu.tr

ÖZET

Şehir hastaneleri, yüksek kapasiteleri ve ileri teknolojiye dayalı altyapılarıyla günümüz sağlık sistemlerinde merkezi bir konumda yer almakta ve sağlık hizmetlerinin sunumunda önemli yenilikler barındırmaktadır. Bu çalışmada, Kocaeli Şehir Hastanesi örneği üzerinden şehir hastanelerinin Türkiye sağlık sistemine sunduğu inovasyonel katkılar, nitel bir kesit çalışması çerçevesinde incelenmiştir. Araştırma kapsamında, ilgili akademik kaynaklar, kurumsal belgeler ve hastanenin resmî internet sitesi doküman analizi yöntemiyle değerlendirilmiş; bunun yanı sıra, sahada yapılan doğrudan gözlemlerle veri seti desteklenmiştir. Kocaeli Şehir Hastanesi; ileri düzey tıbbi cihazlarla donatılmış klinikleri, yaşam destek sistemleri, hijyenik sterilizasyon altyapısı ve modern laboratuvar olanakları ile nitelikli ve güvenli sağlık hizmeti sunmaktadır. Ayrıca, hastane bünyesinde yer alan özelleşmiş branşlar, hastaların çok yönlü sağlık ihtiyaçlarına entegre çözümler sunarak kapsamlı bir tedavi yaklaşımına zemin hazırlamaktadır. 1069 adet sismik izolatör ile inşa edilen hastane binası, olası bir deprem senaryosunda operasyonların kesintisiz sürdürülebilmesini sağlayarak afet yönetimi açısından güçlü bir örnek teşkil etmektedir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, Kocaeli Şehir Hastanesi'nin sunduğu bütüncül hizmet modeli ve teknolojik donanımı sayesinde yalnızca bölgesel değil, ulusal ölçekte de sağlık sistemine katma değer sağladığı tespit edilmiştir. Sonuç olarak, şehir hastaneleri; yüksek hasta kapasitesi, ileri teknoloji entegrasyonu ve yenilikçi sağlık hizmeti sunum modelleri ile Türk sağlık sisteminin modernizasyon sürecine ve hizmet kalitesinin artırılmasına önemli ölçüde katkı sağlamaktadır. Kocaeli Şehir Hastanesi örneği, bu inovasyonel katkıların somut ve işlevsel bir ampirik kanıtı olarak değerlendirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Şehir hastaneleri, sağlık sistemi, sağlıkta inovasyon, teknoloji, Kocaeli şehir hastanesi

Innovational Contributions of City Hospitals to the Health System the Case of Kocaeli City Hospital

Müberra MEYDANAL¹, Muhammed Mert ARAS², Eray MAZLUM³, Reyhan SARIÇİÇEK⁴

¹ Sakarya University of Applied Sciences, Akyazı Vocational School of Health Services,
Department of Management and Organization, ORCID: 0009-0005-0657-7606,
23360101018@subu.edu.tr

² Sakarya University of Applied Sciences, Akyazı Vocational School of Health Services,
Department of Management and Organization, ORCID: 0009-0008-6833-5874,
23360101054@subu.edu.tr

³ Sakarya University of Applied Sciences, Akyazı Vocational School of Health Services,
Department of Management and Organization, ORCID: 0009-0006-6829-4406,
23360101050@subu.edu.tr

⁴ Sakarya University of Applied Sciences, Akyazı Vocational School of Health Services,
Department of Management and Organization, ORCID: 0000-0001-8902-6853,
reyhansaricicek@subu.edu.tr

ABSTRACT

With their high capacities and high-tech infrastructure, city hospitals occupy a central position in today's healthcare systems and offer significant innovations in the provision of healthcare services. In this study, the innovative contributions of city hospitals to the Turkish healthcare system are analysed through a qualitative cross-sectional study on the example of Kocaeli City Hospital. Within the scope of the research, relevant academic sources, institutional documents and the official website of the hospital were analysed through document analysis method; in addition, the data set was supported by direct observations made in the field. Kocaeli City Hospital offers qualified and safe healthcare services with clinics equipped with advanced medical devices, life support systems, hygienic sterilisation infrastructure and modern laboratory facilities. In addition, specialised branches within the hospital provide integrated solutions to the multifaceted health needs of patients, paving the way for a comprehensive treatment approach. Built with 1069 seismic isolators, the hospital building sets a strong example in terms of disaster management by ensuring uninterrupted operations in a possible earthquake scenario. In line with the findings, it has been determined that Kocaeli City Hospital provides added value to the health system not only on a regional but also on a national scale thanks to its holistic service model and technological equipment. In conclusion, city hospitals contribute significantly to the modernisation process of Türkiye's healthcare system and the improvement of service quality with their high patient capacity, advanced technology integration and innovative healthcare service delivery models. The case of Kocaeli City Hospital can be considered as a concrete and functional empirical evidence of these innovative contributions.

Keywords: City hospitals, health system, innovation in health, technology, Kocaeli city hospital

Türkiye’de Sağlık Yönetimi Alanında Yapılan Motivasyon ve Girişimcilik ile İlgili Tez Çalışmalarının İçerik Analizi

Beyza ERDOĞAN¹, Ceyda KURTEŞ², Zeynel Abidin DİVARCI³, Halil TÜRKTEMİZ⁴

¹ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümü,
ORCID: 0009-0003-7056-0257, beyzaaerdogan31@gmail.com

² Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümü,
ORCID: 0009-0008-9851-7070, 22060503092@subu.edu.tr

³ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümü,
ORCID: 0009-0009-3652-1709, b210605049@subu.edu.tr

⁴ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümü,
ORCID: 0000-0001-8920-8120, halilturktemiz@gmail.com

ÖZET

Girişimcilik ve motivasyon, günümüzde bireysel ve kurumsal başarının temel belirleyicileri arasında yer almaktadır. Bu çalışmada, Türkiye’de sağlık yönetimi alanında motivasyon ve girişimcilik konularında yapılan tez çalışmalarının içerik analizi yapılması amaçlanmaktadır. Çalışma kapsamında, 2020-2024 yılları arasında YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişilen doktora ve yüksek lisans tezleri incelenmiştir. Çalışmada, ilgili tezler betimleyici bir yaklaşımla analiz edilerek tezlerin yapıldığı kurumlar, yayım türleri, kullanılan yöntemler, örneklem kitlesi, geçerlilik-güvenilirlik analizleri ve veri analiz teknikleri gibi değişkenler dikkate alınmıştır. Araştırmada, motivasyon konulu toplam 32 tez tespit edilmiş olup, bunların 4’ü doktora, 28’i yüksek lisans düzeyindedir. Girişimcilik konulu toplam 6 tez bulunmuş, bunların 3’ü doktora ve 3’ü yüksek lisans çalışmasıdır. Ancak, motivasyonel girişimcilik konusuyla ilgili herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Motivasyon üzerine yapılan tezlerin büyük bir kısmı farklı üniversitelerde gerçekleştirilmiş ve literatürde motivasyonel kararlılığın sağlık yönetimi bağlamında önemli bir alan olduğu ortaya konulmuştur. Bununla birlikte, girişimcilik konusunda yapılan tezlerin sınırlı olması, bu alanda daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Elde edilen bulgular, sağlık yönetiminde yenilikçi yaklaşımlar ve girişimcilik uygulamalarının geliştirilmesinde motivasyonel kararlılığın kritik bir rol oynadığını vurgulamaktadır. Özellikle, sağlık sektörü gibi dinamik bir alanda girişimciliğin desteklenmesi, sektördeki dönüşüm süreçlerine katkı sağlayabilir. Çalışma, sağlık yönetiminde girişimcilik ve motivasyonel kararlılık kavramlarının daha fazla araştırılması gerektiğini, bu konuların sadece bireysel başarı değil, kurumsal gelişim açısından da önem taşıdığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık yönetimi, motivasyon, girişimcilik, içerik analizi

Content Analysis of Thesis Studies on Motivation and Entrepreneurship in the Field of Health Management in Türkiye

Beyza ERDOĞAN¹, Ceyda KURTEŞ², Zeynel Abidin DİVARCI³, Halil TÜRKTEMİZ⁴

¹ Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Health Management, ORCID: 0009-0003-7056-0257, beyzaaerdoğan31@gmail.com

² Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Health Management, ORCID: 0009-0008-9851-7070, 22060503092@subu.edu.tr

³ Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Health Management, ORCID: 0009-0009-3652-1709, b210605049@subu.edu.tr

⁴ Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Health Management, ORCID: 0000-0001-8920-8120, halilturktemiz@gmail.com

ABSTRACT

Entrepreneurship and motivation are among the main determinants of individual and institutional success today. This study aims to conduct a content analysis of theses on motivation and entrepreneurship in the field of health management in Türkiye. Within the scope of the study, doctoral and master's theses accessed through the CoHE National Thesis Center between 2020-2024 were examined. In the study, the relevant theses were analyzed with a descriptive approach and variables such as the institutions where the theses were made, publication types, methods used, sample population, validity-reliability analyzes, and data analysis techniques were considered. A total of 32 theses on motivation were identified in the study, 4 of which were doctoral and 28 were master's level. A total of 6 theses on entrepreneurship were found, 3 of which were doctoral and 3 were master's studies. However, no study was found on motivational entrepreneurship. Most of the theses on motivation were carried out at different universities and it was revealed in the literature that motivational determination is an important area in the context of health management. However, the limited number of dissertations on entrepreneurship indicates that more work is needed in this area. The findings emphasize that motivational determination plays a critical role in the development of innovative approaches and entrepreneurial practices in health management. Supporting entrepreneurship in a dynamic area such as the health sector can contribute to the transformation processes in the sector. The study shows that the concepts of entrepreneurship and motivational determination in health management should be investigated further, and that these issues are important not only for individual success but also for institutional development.

Keywords: Health management, motivation, entrepreneurship, content analysis

Siberkondri ve Kronik Hastalıklar

Rabia Nur SERBEST¹, Rabia ALBAYRAK², Meryem PELİN³, Havva SERT⁴

¹ Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Yüksek Lisans Programı,
ORCID: 0009-0004-5783-306X, nur.serbest@ogr.sakarya.edu.tr

² Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Yüksek Lisans Programı,
ORCID: 0009-0003-1668-446X, rabia.albayrak@ogr.sakarya.edu.tr

³ Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı,
ORCID: 0000-0003-3310-9400, meryemilmek@sakarya.edu.tr

⁴ Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı,
ORCID: 0000-0002-1658-6515, hsert@sakarya.edu.tr

ÖZET

Kişiler zaman zaman sağlık durumlarına ilişkin endişe ve kaygı duyabilmektedir. Özellikle kronik hastalığa sahip olan bireylerde bu duygular daha yoğun ve sıklıkla yaşanabilmekte, hatta bazı durumlarda patolojik düzeye de ulaşarak bireylerin sosyal ve psikolojik işlevselliğini olumsuz etkileyebilmektedir. Son yıllarda bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan hızlı gelişmeler sağlık sektörüne de yansımıştır. Kişilerin hastalıklarıyla ilgili bilgi arama davranış ve istekleri artmış, bu durum olumlu sonuçların yanında kaygı düzeyinde artış gibi olumsuz yansımalar da neden olmuştur. Literatürde bu durumla ilgili olarak ‘Siberkondri’ kavramından bahsedildiği görülmektedir. Kişinin internetteki sağlık bilgilerinin aşırı ve tekrarlı olarak incelenmesi, eriştiği bilgilere dayanarak ciddi bir hastalığa sahip olduğuna inanması, yoğun bir anksiyete ve kaygı yaşaması, gerektiğinde tanı koyup tedavi arayışına girmesi siberkondri olarak tanımlanmaktadır. Bu kavram özellikle kronik hastalığa sahip bireylerde tanı ve tedavinin uygulanması aşamasında öne çıkmaktadır. Bu bireyler hastalıkları nedeniyle aldıkları tedavilerine ek olarak internetten araştırdıkları bilgilere dayanarak kendilerine alternatif tanı ve tedavi yöntemleri geliştirebilmekte ve bununla birlikte de tıbbi tedaviye uyumsuzluk gösterebilmektedir. Ayrıca bu kişilerde, hastalık ve oluşan semptomlarla ilişkili yaşanan belirsizlik; kontrol kaybı ve bilgi ihtiyacı, internet tabanlı bilgi arayışını daha aktif hale getirebilmektedir. Bu bilgi arayış süreci, özellikle doğruluğu teyit edilmemiş kaynaklardan elde edilen bilgiler nedeniyle kişilerde yoğun endişe, kaygı ve sağlık hizmetlerine gereksiz başvuru gibi olumsuz sonuçlara da neden olabilmektedir. Bu olumsuz etkileri azaltmak için sağlık okuryazarlığının artırılması, bireylerin güvenilir dijital sağlık kaynaklarına yönlendirilmesi, psikosozal destek hizmetlerinin yaygınlaştırılması, bireylerin sağlık personelleri ile yüz yüze etkili iletişiminin artırılması ve sağlık profesyonellerinin bu konuda bilinçlendirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Siberkondri, kronik hastalıklar, internet teknolojileri

Cyberchondria and Chronic Diseases

Rabia Nur SERBEST¹, Rabia ALBAYRAK², Meryem PELİN³, Havva SERT⁴

¹ Sakarya University, Health Sciences Institute, Nursing Master's Program, ORCID: 0009-0004-5783-306X, nur.serbest@ogr.sakarya.edu.tr

² Sakarya University, Health Sciences Institute, Nursing Master's Program, ORCID: 0009-0003-1668-446X, rabia.albayrak@ogr.sakarya.edu.tr

³ Sakarya University, Faculty of Health Sciences, Department of Internal Medicine Nursing,
ORCID: 0000-0003-3310-9400, meryemilmek@sakarya.edu.tr

⁴ Sakarya University, Faculty of Health Sciences, Department of Internal Medicine Nursing,
ORCID: 0000-0002-1658-6515, hsert@sakarya.edu.tr

ABSTRACT

From time to time, individuals may experience anxiety and worry about their health status. Especially in individuals with chronic diseases, these feelings can be experienced more intensely and frequently. In some cases, they can even reach pathological levels and negatively affect the social and psychological functionality of individuals. In recent years, rapid developments in information and communication technologies have been reflected in the health sector. People's behaviors and desires to seek information about their diseases have increased, and this situation has caused negative reflections, such as an increase in anxiety level, as well as positive results. In the literature, the concept of "Cyberchondria" is mentioned in this situation. Cyberchondria is defined as excessive and repetitive examination of health information on the internet, believing that one has a serious illness based on the information accessed, experiencing intense anxiety, and seeking diagnosis and treatment when necessary. This concept is especially prominent in diagnosing and treating individuals with chronic diseases. In addition to the treatments they receive due to their diseases, these individuals may develop alternative diagnoses and treatment methods based on the information they have researched online and may show non-compliance with medical treatment. In addition, the uncertainty experienced by these individuals about the disease and the symptoms, loss of control, and the need for information may make internet-based information seeking more active. This information-seeking process may also cause negative consequences such as intense anxiety, unnecessary application to health services, especially due to information obtained from unconfirmed sources. To reduce these adverse effects, it is of great importance to increase health literacy, direct individuals to reliable digital health resources, expand psychosocial support services, increase effective face-to-face communication between individuals and health personnel, and raise awareness among health professionals on this issue.

Keywords: Cyberchondria, chronic diseases, internet technologies

Ağrı Yönetiminde Refleksolojinin Etkinliği

Serdal KÖÇER¹, Gülsüm SAZOĞLU², Havva SERT³, Meryem PELİN⁴

¹ Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı, ORCID: 0009-0000-2987-8130, serdal.kocerr@gmail.com

² Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı, ORCID: 0009-0003-9037-6799, gulsum.sazoglu@ogr.sakarya.edu.tr

³ Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, ORCID: 0000-0002-1658-6515, hsert@sakarya.edu.tr

⁴ Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, ORCID: 0000-0003-3310-9400, meryemilmek@sakarya.edu.tr

ÖZET

Fizyolojik bir uyarana yanıt olarak gelişen, duygusal, bilişsel ve davranışsal bileşenleri içeren öznel bir deneyim olan ağrı, bireyin sadece fiziksel değil psikososyal işlevselliğini de derinden etkileyen çok boyutlu bir kavramdır. Multidisipliner ağrı yönetimi yaklaşımlarından geleneksel ve tamamlayıcı tıp yöntemlerine olan ilgi giderek artmaktadır. Bu bağlamda refleksoloji, ayaklar, eller ve kulaklar gibi vücut bölgelerindeki belirli refleks noktalarına uygulanan basınç yoluyla sistemik dengeyi desteklemeyi amaçlayan noninvaziv bir müdahaledir. Araştırmalarda elde edilen bulgular, refleksolojinin malignite ile ilişkili ağrı, kas-iskelet ağrısı ve yaşlılarda ağrı dahil olmak üzere çok çeşitli durumlarda analjezik etkileri olduğunu göstermektedir. Uygulamanın etkileri endorfin salınımı, kapı kontrol teorisi ve otonom sinir sistemi modülasyonu gibi fizyolojik mekanizmalarla açıklanmaktadır. Refleksolojinin uyku kalitesinin iyileştirilmesi, anksiyetenin azaltılması ve yaşam kalitesini artırması gibi bütünsel etkiler sağladığı da belirtilmektedir. Ancak mevcut literatürde uygulama protokollerindeki çeşitlilik, örneklem büyüklüğündeki yetersizlikler ve uzun süreli takip yetersizliği dikkat çekmektedir. Sonuç olarak, refleksoloji hemşirelik uygulamalarında bütüncül bakım yaklaşımıyla uyumlu, güvenli ve maliyeti etkin bir tamamlayıcı yöntem olarak değerlendirilmekte ve bu alanda daha güçlü kanıt düzeyine sahip araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Refleksoloji, ağrı yönetimi, tamamlayıcı sağlık uygulamaları, hemşirelik, bütüncül bakım

The Effectiveness of Reflexology in Pain Management

Serdal KÖÇER¹, Gülsüm SAZOĞLU², Havva SERT³, Meryem PELİN⁴

¹ Sakarya University, Health Sciences Institute, Nursing Department, ORCID: 0009-0000-2987-8130, serdal.kocerr@gmail.com

² Sakarya University, Health Sciences Institute, Nursing Department, ORCID: 0009-0003-9037-6799, gulsum.sazoglu@ogr.sakarya.edu.tr

³ Sakarya University, Faculty of Health Sciences, Department of Internal Medicine Nursing, ORCID: 0000-0002-1658-6515, hsert@sakarya.edu.tr

⁴ Sakarya University, Faculty of Health Sciences, Department of Internal Medicine Nursing, ORCID: 0000-0003-3310-9400, meryemilmek@sakarya.edu.tr

ABSTRACT

Pain, a subjective experience that develops in response to a physiological stimulus and includes emotional, cognitive, and behavioral components, is a multidimensional concept that deeply affects not only physical but also psychosocial functionality of the individual. Interest in traditional and complementary medicine methods from multidisciplinary pain management approaches is increasing. In this context, reflexology is a noninvasive intervention that aims to support systemic balance through pressure applied to specific reflex points on body parts such as feet, hands, and ears. Research findings report that reflexology has analgesic effects in various conditions, including malignancy-related pain, musculoskeletal pain, and pain in older people. The effects of the practice are explained by physiological mechanisms such as endorphin release, gate control theory, and autonomic nervous system modulation. It is also reported that reflexology provides holistic effects such as improving sleep quality, reducing anxiety, and increasing quality of life. However, in the existing literature, the diversity in application protocols, inadequacies in sample size, and lack of long-term follow-up are noteworthy. In conclusion, reflexology is evaluated as a safe and cost-effective complementary method compatible with the holistic care approach in nursing practices, and research with a stronger level of evidence is needed in this field.

Keywords: Reflexology, pain management, complementary health practices, nursing, holistic care

Dijital Sağlık Okuryazarlığı ve Öz Bakıma Etkisi

Kevser ARSLAN¹, Rabia Nur SERBEST², Meryem PELİN³, Havva SERT⁴

¹ Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Yüksek Lisans Programı,
ORCID: 0009-0003-1199-635X, kevser.arslan1@ogr.sakarya.edu.tr

² Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Yüksek Lisans Programı,
ORCID:0009-0004-5783-306X, nur.serbest@ogr.sakarya.edu.tr

³ Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı,
ORCID: 0000-0003-3310-9400, meryemilmek@sakarya.edu.tr

⁴ Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı,
ORCID: 0000-0002-1658-6515, hsert@sakarya.edu.tr

ÖZET

Dijital sağlık okuryazarlığı bireylerin sağlık verilerini bulma, değerlendirme ve sağlık hizmetlerini elverişli bir şekilde kullanma yeteneği olarak tanımlanmaktadır. Sağlık okuryazarlığı yalnızca sağlıkla ilişkili metinleri okumak değil aynı zamanda bireyin sağlığını doğru şekilde ifade edebilmesini, hastalığı ve sağlığı hakkında mantıklı kararlar almasını ve tıbbi hizmetleri en iyi şekilde kullanmasını sağlayan geniş bir alandır. Öz bakım ise; stresi azaltmak, sağlığı korumak ve geliştirmek için düzenli olarak yapılan faaliyetlerdir. Öz bakım, özellikle kronik hastalığı olan bireylerde hastalığın belirtilerinin tanınmasında, semptomların yönetilmesinde ve risk etkenlerinin değiştirilmesinde önemli rol oynamaktadır. Küresel ölçekte kronik hastalıkların çoğalması, yaşlı nüfusun gün geçtikçe artması sağlık uygulamalarını takdim etme ve yararlanma bağlamında yapılan harcamaların artması sonucunda dijital sağlık okuryazarlığı sağlık hizmetlerinin devamlılığının ve verimliliğinin artırılmasında önemli bir yere sahiptir. Kronik hastalığı olan bireylerin büyük çoğunluğunun hastalıklarını arkadaş, aile üyeleri ya da akrabalarından birinin yardımıyla yönettikleri bildirilmektedir. Ancak yaşamı boyunca yönetmesi gereken bir kronik hastalığı olması nedeniyle hastaların hastalıklarını kendi kendilerine yönetmeleri için güvenilir kaynaklardan doğru bilgileri edinebilmeleri oldukça kritiktir. Bu nedenle de sağlık okuryazarlığının ve öz bakım yeterliliğinin önemi giderek artmaktadır. Dijital sağlık okuryazarlığı ile öz bakım arasında olumlu yönde bir ilişki olduğu bilimsel araştırmalarla da desteklenmektedir. Bu nedenle de hemşireler ve sağlık bakım hizmeti sunucuları, hastaların dijital sağlık bilgilerini doğru ve etkili bir biçimde kullanmaları konusunda hastalarına destek olmalı dijital okuryazarlıklarının geliştirilmesi konusunda danışmanlık sunmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Dijital sağlık okuryazarlığı, öz bakım, hemşirelik

Digital Health Literacy and Its Impact on Self-Care

Kevser ARSLAN¹, Rabia Nur SERBEST², Meryem PELİN³, Havva SERT⁴

¹ Sakarya University, Health Sciences Institute, Nursing Master's Program, ORCID: 0009-0003-1199-635X, kevser.arslan1@ogr.sakarya.edu.tr

² Sakarya University, Health Sciences Institute, Nursing Master's Program, ORCID:0009-0004-5783-306X, nur.serbest@ogr.sakarya.edu.tr

³ Sakarya University, Faculty of Health Sciences, Department of Internal Medicine Nursing, ORCID: 0000-0003-3310-9400, meryemilmek@sakarya.edu.tr

⁴ Sakarya University, Faculty of Health Sciences, Department of Internal Medicine Nursing, ORCID: 0000-0002-1658-6515, hsert@sakarya.edu.tr

ABSTRACT

Digital health literacy is defined as the ability of individuals to find and evaluate health data and to use health services favorably. Health literacy is not only reading health-related texts, but also a broad field that enables individuals to accurately describe their health, make rational decisions about their illness and health, and make the best use of medical services. Self-care is regular activities to reduce stress, maintain, and improve health. Self-care plays an important role in recognizing the symptoms of the disease, managing symptoms, and changing risk factors, especially in individuals with chronic diseases. Digital health literacy has an important place in increasing the continuity and efficiency of health services as a result of the increase in chronic diseases on a global scale, the increase in the elderly population day by day, and the increase in expenditures made in the context of introducing and utilizing health practices. It is reported that most individuals with chronic diseases manage their diseases with the help of friends, family members, or relatives. However, it is critical for patients to be able to obtain accurate information from reliable sources to self-manage their diseases because they have a chronic disease that they need to manage throughout their lives. Therefore, the importance of health literacy and self-care competence is increasing. Scientific research supports the positive relationship between digital health literacy and self-care. Thus, nurses and health care providers should help patients use digital health information correctly and effectively and provide counseling on improving their digital literacy.

Keywords: Digital health literacy, self-care, nursing

Evlenecek Çiftlere Yönelik Evlilik Öncesi Üreme Sağlığı Danışmanlığında Tele Sağlık Uygulamaları

Pınar TABAKOĞLU¹

¹ Sakarya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, ORCID: 0000-0002-7733-7600,
pinar.ege.tabakoglu@gmail.com

ÖZET

Evlilik öncesi dönem, bireylerin sağlıklı cinsel ve üreme yaşamına hazırlanmaları açısından kritik bir fırsattır. Evlilik öncesi dönemde verilen üreme sağlığı eğitimleri çiftleri sadece fiziksel sağlık konusunda değil, aynı zamanda kültürel, psikososyal ve etik konularda da bilinçlendirmeyi hedeflenmektedir. Son yıllarda sağlık hizmetlerinde dijitalleşme süreci hız kazanmış ve özellikle tele sağlık uygulamaları, evlilik öncesi danışmanlık ve eğitim hizmetlerinde yeni olanaklar sunmuştur. Evlilik öncesi dönemde üreme sağlığı eğitimlerinde tele sağlık canlı ya da kayıtlı çevrimiçi seminerler, mobil uygulamalar üzerinden interaktif eğitim modülleri, uzaktan video görüşmesi ile bireysel/çift danışmanlığı şeklinde kullanılabilmektedir. Tele sağlık uygulamalarının erişebilirlik ve kapsayıcılık, gizlilik ve mahremiyet, kişileştirilmiş öğrenme şeklinde birçok avantajı bulunmaktadır. Bununla birlikte tele sağlık uygulamalarında dijital eşitsizlik, etkin iletişim eksikliği, veri güvenliği gibi konularda güçlüklerle karşılaşılmaktadır. Ülkemizde evlilik öncesi danışmanlık programların da çiftlere güvenli annelik, gebelik öncesi danışmanlık ve gebelik, gebelikte danışmanlık, doğum öncesi bakım, normal doğum ve sezaryen, doğum sonu dönemde bakım, gebeliği önleyici yöntemler, kalıtsal kan hastalıkları, kan uyuşmazlığı, akraba evliliği ve cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar konularında danışmanlık hizmeti sunulmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri, İsveç, Endonezya, Kenya, Hindistan'da evlilik öncesi danışmanlık hizmetleri mobil uygulamalar ile entegre edilmiştir. Türkiye'de de benzer uygulamaların geliştirilmesi, mevcut evlilik öncesi danışmanlık sisteminin dijitalleşmesi ve yaygınlaştırılması açısından önemlidir. Dünya genelindeki örnekler, evlilik öncesi üreme sağlığı danışmanlık eğitimlerinin tele sağlık yoluyla başarılı şekilde sunulabileceğini göstermektedir. Dijitalleşen dünyada bu hizmetlerin niteliği, güvenliği ve sürdürülebilirliği üzerine odaklanmak, toplum temelli sağlık gelişimini destekleyecektir. Evlilik öncesi üreme sağlığı danışmanlık eğitimlerinin tele sağlık sistemine entegrasyonu sonrası ebe ve hemşirelerin üreme sağlığı danışmanlığındaki rolü göz önüne bulundurularak tele sağlık uygulamaları konusunda ebelere ve hemşirelere hizmet içi eğitimler verilerek uygulamalar desteklenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Evlilik öncesi danışmanlık, üreme sağlığı, tele sağlık uygulamaları

Telehealth Applications in Pre-Marital Reproductive Health Counseling for Couples Getting Married

Pınar TABAKOĞLU¹

¹ Sakarya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, ORCID: 0000-0002-7733-7600,
pinar.ege.tabakoglu@gmail.com

ABSTRACT

The pre-marital period is a critical opportunity for individuals to prepare for a healthy sexual and reproductive life. Reproductive health trainings provided in the premarital period aim to raise awareness of couples not only on physical health but also on cultural, psychosocial and ethical issues. In recent years, the digitalization process in health services has accelerated and telehealth applications have offered new opportunities in premarital counseling and education services. Telehealth can be used in the form of live or recorded online seminars, interactive training modules via mobile applications, remote video calls and individual/couple counseling in reproductive health education in the premarital period. Telehealth applications have many advantages such as accessibility and inclusiveness, confidentiality and privacy, and personalized learning. However, telehealth applications are faced with challenges such as digital inequality, lack of effective communication, and data security. In Türkiye, premarital counseling programs provide counseling services to couples on safe motherhood, preconception counseling and pregnancy, counseling during pregnancy, prenatal care, normal delivery and cesarean section, postnatal care, contraceptive methods, hereditary blood diseases, blood incompatibility, consanguineous marriage and sexually transmitted infections. In the United States, Sweden, Indonesia, Kenya and India, premarital counseling services are integrated with mobile applications. The development of similar applications in Türkiye is important for the digitalization and dissemination of the existing premarital counseling system. Examples from around the world show that premarital reproductive health counseling trainings can be provided successfully through telehealth. Focusing on the quality, safety and sustainability of these services in a digitalized world will support community-based health development. Considering the role of midwives and nurses in reproductive health counseling after the integration of premarital reproductive health counseling trainings into the telehealth system, midwives and nurses should be supported by providing in-service trainings on telehealth practices.

Keywords: Premarital counseling, reproductive health, telehealth applications

Üretken Yapay Zeka ve Hemşirelik Eğitimi

Ayşe Gül BURCU¹, Nada ALHUSSEİN², Meryem PELİN³, Havva SERT⁴

¹ Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, ORCID: 0009-0003-3008-0523, ayse.burcu@ogr.sakarya.edu.tr

² Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, ORCID: 0009-0009-2581-256X, nada.alhussein@ogr.sakarya.edu.tr

³ Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, ORCID: 0000-0003-3310-9400, meryemilmek@sakarya.edu.tr

⁴ Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, ORCID: 0000-0002-1658-6515, hsert@sakarya.edu.tr

ÖZET

Günümüz hemşirelik eğitimi, lisans eğitiminin başından itibaren hem teorik bilgi hem de klinik uygulama süreçleriyle öğrencilere profesyonel beceriler kazandırarak mesleğe hazırlamakta, toplumun sağlık ihtiyaçlarına cevap verebilen, sorumluluk sahibi ve bakım yetkinliği olan donanımlı hemşireler yetiştirmeyi hedeflemektedir. Hemşirelik eğitiminde teorik bilgi ve pratik uygulamaların entegre sunulması, eğitim sürecinde farklı öğretim teknikleri ve yöntemlerinin kullanılmasını gerekli kılmaktadır. Bu çeşitlilik, öğrencilerin hem bakım yetkinliklerini geliştirmelerine hem de uygulamaları daha kolay kavramalarına katkı sağlamaktadır. Gelişen teknoloji ve yapay zekanın üretkenliğinin artmasıyla birlikte sağlık bakım sistemindeki rolü de giderek daha önemli hale gelmiştir. Yapay zeka alanındaki gelişmeler tıp alanını dönüştürmeye ve devrim yaratmaya devam ederken, sağlık hizmetlerinde Üretken Yapay Zeka'nın potansiyel kullanımlarını anlamak giderek daha önemli hale gelmiştir. Yapay zekanın eğitime entegre olmasıyla birlikte bilgiye hızlı erişime olanağı ve araştırma desteği sağlaması potansiyel faydalarından bazılarıdır. Bunun yanında hemşirelik öğrencileri için yapay zekâ temelli öğrenme ortamlarının sunulması, klinik karar destek sistemlerinin geliştirilmesi ve bakım süreçlerinin dijital dokümantasyonu gibi uygulamalar göz önüne alındığında hemşirelik eğitimi için stratejik konuma gelmiştir. Öte yandan hemşirelik alanında eğitim sunanlar da bu değişime uyum sağlamak, hemşirelik öğrencilerinin yeni bir dil öğrenmelerine yardımcı olma, zorlandıkları alanları belirleme ve kişiselleştirilmiş öğrenme deneyimleri gibi katkılar sağlayabileceği konusunda ortak bir bakış açısı geliştirmektedirler. Bu kapsamda da üretken yapay zeka hemşirelik öğrencilerine daha etkili eğitim deneyimleri sunmakta, pratik becerilerinin geliştirilmesine katkı sağlamakta ve öğrenme süreçlerini bireyselleştirmek amacıyla eğitim verilerini analiz etmektedir. Diğer bir deyişle üretken yapay zekâ teknolojilerinin hemşirelik eğitime entegrasyonu, bilgiye erişim ve öğrenme süreçlerinin kişiselleştirilmesi gibi önemli avantajlar sunmaktadır. Ancak bu teknolojilerin kullanımında etik ikilemler ve yanlış bilgi üretimi gibi riskler de bulunduğu da unutulmamalıdır. Bu nedenle söz konusu teknolojilerin eğitim ortamına entegrasyonunda dikkatli bir planlama, sürekli izleme ve şeffaflık temelinde hareket edilmesi gerekmektedir. Hemşirelik eğitimi bağlamında, üretken yapay zekâ okuryazarlığının temel bir bilişsel yeterlilik olarak değerlendirilmesi, bu doğrultuda etik ilkelere ve eleştirel düşünme becerilerine odaklanan bir eğitim içeriğinin müfredata entegre edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, hemşirelik eğitimi, üretken yapay zeka

Generative AI and Nursing Education

Ayşe Gül BURCU¹, Nada ALHUSSEİN², Meryem PELİN³, Havva SERT⁴

¹ Sakarya University, Health Sciences Institute, ORCID: 0009-0003-3008-0523,
ayse.burcu@ogr.sakarya.edu.tr

² Sakarya University, Health Sciences Institute, ORCID: 0009-0009-2581-256X,
nada.alhussein@ogr.sakarya.edu.tr

³ Sakarya University, Faculty of Health Sciences, Department of Internal Medicine Nursing,
ORCID: 0000-0003-3310-9400, meryemilmek@sakarya.edu.tr

⁴ Sakarya University, Faculty of Health Sciences, Department of Internal Medicine Nursing,
ORCID: 0000-0002-1658-6515, hsert@sakarya.edu.tr

ABSTRACT

Contemporary nursing education aims to train qualified nurses who are equipped with professional skills from the beginning of undergraduate education, combining both theoretical knowledge and clinical practice processes, capable of responding to the health needs of society, responsible, and competent in care. The integration of theoretical knowledge and practical applications in nursing education necessitates the use of diverse teaching techniques and methods throughout the educational process. This variety contributes to students' development of care competencies as well as their easier comprehension of practices. With advancing technology and the increasing productivity of artificial intelligence (AI), its role in the healthcare system has become increasingly significant. As developments in AI continue to transform and revolutionize the field of medicine, understanding the potential applications of Generative AI in healthcare has grown more important. The integration of AI into education offers benefits such as rapid access to information and research support. Additionally, when considering applications like AI-based learning environments for nursing students, the development of clinical decision support systems, and digital documentation of care processes, AI has gained a strategic position in nursing education. On the other hand, nursing educators are also adapting to this change, developing a shared perspective on how AI can assist nursing students in learning new languages, identifying challenging areas, and providing personalized learning experiences. In this context, Generative AI offers nursing students more effective educational experiences, contributes to the development of practical skills, and analyzes educational data to personalize learning processes. In other words, the integration of Generative AI technologies into nursing education provides significant advantages, such as improved access to knowledge and personalized learning. However, it should not be forgotten that the use of these technologies carries risks, including ethical dilemmas and the potential for misinformation. Therefore, integrating these technologies into educational environments requires careful planning, continuous monitoring, and a commitment to transparency. In the context of nursing education, it is recommended that Generative AI literacy be considered a fundamental cognitive competency, with a curriculum that integrates ethical principles and critical thinking skills.

Keywords: Nursing, nursing education, generative artificial intelligence

Simülasyonda Hasta Güvenliği ve Etik İlkeler

Handenur GÜNDOĞDU¹, Esmenur ÇAMLI²

¹ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,
ORCID: 0000-0001-9058-6057, handenur@subu.edu.tr

² Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Hemşirelik Esasları
Yüksek Lisans Programı, ORCID: 0009-0005-3860-2896, camliesmanur@gmail.com

ÖZET

Hemşirelik eğitiminde kullanılan simülasyona dayalı öğretim metotlarının etik değerler ve hasta güvenliğiyle ilişkisi, bu bildiride kuramsal bir bakış açısıyla değerlendirilmektedir. Simülasyon uygulamaları, sağlık eğitimi alan bireylerin klinik becerilerini güvenli bir ortamda geliştirmelerine olanak tanımakta ve hasta güvenliği anlayışını güçlendirmektedir. Simülasyon ortamlarında öğrenci, eğitici ve standardize edilmiş hasta rollerinde etik değerlerin benimsenmesi simülasyon eğitiminin niteliği açısından önem taşımaktadır. Simülasyon senaryolarında kullanılan içerikler, uygulama süreci ve kayıt yöntemleri etik sorumluluklar çerçevesinde yapılandırılmadığında, öğrenme süreci zarar görebilmekte ve hasta güvenliği algısı açısından risk oluşturmaktadır. Etik kurallara uygun olarak yapılandırılan simülasyonlar öğrenme kalitesini artırmakta, hatalardan ders çıkarma imkanı sunmakta ve gerçek klinik uygulamalardaki hata oranını azaltmaktadır. Etik ilkelere bağlı kalınarak yürütülen simülasyon temelli hemşirelik eğitim uygulamaları, etik ihlallerin önüne geçerek hasta güvenliği bilincini güçlendirmektedir. Bunun yanı sıra simülasyon kullanımında etik ilkelerin temel alınması etik sorumlulukların benimsenmesine katkı sağlamakta ve klinik ortamlarda hasta güvenliğini tehdit edebilecek durumların önceden fark edilip erken müdahale etme becerilerinin gelişmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda, simülasyonların yalnızca teknik yeterlilik değil, aynı zamanda etik duyarlılıkla kurgulanması hasta güvenliği bilinci açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Simülasyon, etik ilkeler, hasta güvenliği, hemşirelik eğitimi.

Patient Safety and Ethical Principles in Simulation

Handenur GÜNDOĞDU¹, Esmanur ÇAMLI²

¹ Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, ORCID: 0000-0001-9058-6057, handenur@subu.edu.tr

² Sakarya University of Applied Sciences, Institute of Graduate Education, Fundamentals of Nursing Master's Program, ORCID: 0009-0005-3860-2896, camliesmanur@gmail.com

ABSTRACT

The relationship of simulation-based teaching methods used in nursing education with ethical values and patient safety is evaluated from a theoretical perspective in this paper. Simulation applications enable individuals receiving health education to develop their clinical skills in a safe environment and enhance their understanding of patient safety. The adoption of ethical values in the roles of student, educator and standardised patient in simulation environments is important for the quality of simulation education. If the content, application process and recording methods used in simulation scenarios are not structured within a framework of ethical responsibility, the learning process may be compromised and patient safety perceptions may be compromised. Ethically structured simulation increases the quality of learning, provides the opportunity to learn from mistakes and reduces the error rate in real clinical practice. Ethical simulation-based nursing education practices prevent ethical violations and increase patient safety awareness. In addition, using ethical principles as a basis for the use of simulation contributes to the assumption of ethical responsibility and plays an important role in the development of skills to identify and intervene early in situations that may threaten patient safety in clinical settings. In this context, it is important for patient safety awareness that simulations are designed not only with technical competence but also with ethical sensitivity.

Keywords: Simulation, ethical principles, patient safety, nursing education

Hemşire Liderliğinde Vaka Yönetimi ile Pediatrik Hematoloji-Onkoloji Hastasının İzlemi: Olgu Sunumu

Fatma TANRIKULU¹, Büşra DELİBALTA²

¹ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,
ORCID: 0000-0003-1203-5852, ftanrikulu@subu.edu.tr

² Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, ORCID: 0009-0001-
7669-3427, 24503005013@subu.edu.tr

ÖZET

Pediatric hematoloji-onkoloji hastalarının bakım süreci; uzun, karmaşık ve multidisipliner bir yaklaşım gerektirmektedir. Bu olgu sunumunda, bir hastanın tanı anından itibaren tedavi süreci boyunca uygulanan hemşire liderliğindeki vaka yönetimi ele alınmaktadır. İdiyopatik Trombositopenik Purpura (ITP) tanısı ile pediatrik onkoloji servisine yatırılan 18 aylık kız hasta, ağır nötropeni ve trombositopeni nedeniyle izolasyon koşullarında izlenmiştir. Kronik epilepsi öyküsü bulunan hasta, halsizlik, ateş ve iştahsızlık şikayetleriyle başvurmuş; laboratuvar sonuçlarında nötrofil sayısının 340/mm³, hemoglobin düzeyinin 8.3 g/dL, trombosit sayısının ise 16.000/mm³ olduğu belirlenmiştir. Bu bulgular doğrultusunda hastaya 0,5 g/kg dozunda immünoglobulin tedavisi başlanmıştır. Hemşire liderliğinde yürütülen vaka yönetimi kapsamında; yaşam bulgularının monitörizasyonu ile yakın takip, izolasyon kurallarının titizlikle uygulanması, nötropenik diyet ve uygun beslenme desteği gibi hemşirelik müdahaleleri planlanmıştır. Ayrıca aile ile etkin iletişim kurulmuş; hasta yatırıldığı gün vaka yöneticisi hemşirenin koordinasyonunda diyetisyen desteği sağlanmıştır. Aileye yapılan sözlü bilgilendirmelerle sürece aktif katılım teşvik edilmiştir. Annenin süreçteki kaygılarını azaltmak amacıyla psikolojik destek sağlanmış; çocuğun duygusal ihtiyaçlarına yönelik oyun temelli moral desteği sunulmuştur. Gelişim düzeyine uygun açıklamalarla işlem korkusu azaltılmış ve bakım, çocuğun fiziksel, psikososyal ve duygusal gereksinimlerine göre aile merkezli yaklaşımla planlanmıştır. Hasta, hastaneye yatışından 24 saat sonra epileptik nöbet geçirmiş ve yoğun bakım ünitesine sevk edilmiştir. Bu olgu, hemşire liderliğinde vaka yönetiminin, aile katılımını güçlendirerek bakım kalitesini artırdığını ve hasta sonuçlarını olumlu etkilediğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Pediatrik onkoloji, hemşire liderliği, vaka yönetimi, aile merkezli bakım, idiyopatik trombositopenik purpura

Follow-up of a Pediatric Hematology-Oncology Patient with Nurse-Led Case Management: Case Report

Fatma TANRIKULU¹, Büşra DELİBALTA²

¹ Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, ORCID: 0000-0003-1203-5852, ftanrikulu@subu.edu.tr

² Sakarya University of Applied Sciences, Institute of Graduate Education, Fundamentals of Nursing Master's Program, ORCID: 0009-0001-7669-3427, 24503005013@subu.edu.tr

ABSTRACT

The care of pediatric hematology-oncology patients is prolonged, complex, and requires a multidisciplinary approach. In this case report, we examine the nurse-led case management applied from the time of diagnosis through the treatment course of a patient. An 18-month-old girl diagnosed with idiopathic thrombocytopenic purpura (ITP) was admitted to the pediatric oncology unit and monitored under isolation due to severe neutropenia and thrombocytopenia. The patient, with a history of chronic epilepsy, presented with fatigue, fever, and anorexia; laboratory results revealed a neutrophil count of 340 /mm³, hemoglobin level of 8.3 g/dL, and platelet count of 16,000 /mm³. Accordingly, intravenous immunoglobulin therapy was initiated at a dose of 0.5 g/kg. Under nurse-led case management, planned nursing interventions included close monitoring of vital signs, strict enforcement of isolation precautions, implementation of a neutropenic diet, and provision of appropriate nutritional support. Effective communication with the family was established; on the day of admission, the case-manager nurse coordinated dietitian support. Verbal briefings encouraged active family participation in the care process. Psychological support was provided to alleviate the mother's anxiety, and play-based activities addressed the child's emotional needs. Developmentally appropriate explanations were offered to reduce procedural fear, and care was delivered with a family-centered approach tailored to the child's physical, psychosocial, and emotional requirements. The patient experienced an epileptic seizure 24 hours after admission and was transferred to the intensive care unit. This case demonstrates that nurse-led case management can strengthen family engagement, enhance the quality of care, and positively influence patient outcomes.

Keywords: Pediatric oncology, nurse leadership, case management, family-centered care, idiopathic thrombocytopenic purpura

İnmeli Bireylerde Güncel Objektif Yürüyüş Değerlendirmeleri

Emel TAŞVURAN HORATA¹

¹ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, ORCID: 0000-0002-2471-3713, ethorat@gmail.com

ÖZET

İnmeli bireylerin mobilitesi ve günlük yaşam aktivitelerinde bağımsızlığının bir ölçütü olan yürüyüşün objektif yöntemlerle değerlendirilmesi inmeli bireylerin rehabilitasyonunda büyük bir önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı inmeli bireylerin objektif yürüyüş değerlendirmesinde kullanılan güncel yöntemleri derlemektir. Literatürdeki güncel objektif yürüyüş değerlendirme yöntemlerini kuvvet plakaları, elektromiyografi, sensör gömülü yürüyüş yolları, giyilebilir sensörler, hareket yakalama teknolojileri, mobil uygulamalar, telerehabilitasyon uygulamaları ve yapay zeka uygulamaları şeklinde sınıflandırılabilir. Hareket yakalama teknolojilerinden optoelektronik sistemler yürüyüşle ilgili daha kesin ve doğru sonuçlar sağladığı için inmeli bireylerin yürüyüş değerlendirmesinde altın standart olarak geçmektedir. Ancak bu sistemler çok pahalı ve gelişmiş laboratuvar ortamı gerektirdiği için klinikte tercih edilmemektedir. Terapistler daha çok ucuz, kolay erişilebilir ve ölçümü basit olan giyilebilir sensörler ve görüntü işlemeye dayalı yöntemler kullanmaktadır. Ayrıca son zamanlarda yürüyüş değerlendirmelerinde mobil uygulamalar ve yapay zeka teknolojisinin kullanılması giderek yaygınlaşmaya başlamıştır. Yapay zeka, yürüyüşün kinetik ve kinematik özelliklerinden ziyade yürüyüşün tanımlanması ve sınıflandırılmasında kullanılmaktadır. Sonuç olarak inmeli bireylerde yürüyüş değerlendirmesinde kullanılan pek çok yöntem bulunmaktadır. Değerlendirme yöntemine karar verirken önemli olan yöntemin değerlendirme amacıyla paralellik göstermesidir. Klinikte daha pratik ve objektif yöntemlerin kullanılması açısından giyilebilir sensörler (özellikle IMU) tercih edilebilir. Mobil uygulamalar ve yapay zeka teknolojisinin yürüyüş analizinde kullanımına yönelik ileri araştırmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: İnme, yürüyüş, rehabilitasyon

Current Objective Gait Assessments in Individuals with Stroke

Emel TAŞVURAN HORATA¹

¹ Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, ORCID: 0000-0002-2471-3713, ethorat@gmail.com

ABSTRACT

Assessment of gait, a measure of mobility and independence in activities of daily living, using objective methods, is crucial in the rehabilitation of stroke individuals. This study aimed to review the current methods used in the objective gait assessment of stroke individuals. Current objective gait assessment methods in the literature can be classified as force plates, electromyography, sensor embedded gait pathways, wearable sensors, motion capture technologies, mobile applications, telerehabilitation and artificial intelligence applications. Since optoelectronic systems, one of the motion capture technologies, provide more precise and accurate results about gait, they are considered the gold standard in gait assessment of stroke individuals. However, these systems are not preferred in the clinic because they are very expensive and require an advanced laboratory environment. Therapists mostly use wearable sensors and methods based on image processing, which are cheap, easily accessible and simple to measure. In addition, the use of mobile applications and artificial intelligence technology in gait assessments has recently become increasingly widespread. Artificial intelligence is used for gait identification and classification rather than kinetic and kinematic features of gait. In summary, there are many methods used to assess the gait of stroke individuals. When deciding which assessment method to use, it is important that the method is appropriate for the purpose of the assessment. Wearable sensors (especially IMU) may be preferable in terms of using more practical and objective methods in the clinic. Further research is needed on the use of mobile applications and artificial intelligence technology in gait analysis.

Keywords: Stroke, gait, rehabilitation

Fiziksel Aktivite Düzeyi Düşük Üniversite Öğrencilerinde Bisiklet Egzersizinin Uyku Kalitesi, Stres Düzeyi ve Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi

Oğuzhan Bahadır DEMİR¹, Başak ERGİN², Esengül BİNGÖL³, Ayfer SARIYER⁴

¹ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sağlık Bilimler Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, ORCID: 0000-0002-1601-7486, oguzhandemir.subu.edu.tr

² Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sağlık Bilimler Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, ORCID: 0000-0002-1601-7486, b200602049@subu.edu.tr

³ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sağlık Bilimler Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, ORCID: 0009-0006-8922-3850, b210602035@subu.edu.tr

⁴ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sağlık Bilimler Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, ORCID: 0009-0008-1254-4239, b210602019@subu.edu.tr

ÖZET

Artan teknolojik bağımlılık, hareketsiz yaşam tarzı ve pandemi sonrası kısıtlamalar gibi nedenlerle genç bireylerde fiziksel hareketsizlik yaygınlaşmış, buna bağlı olarak uyku bozuklukları, stres düzeylerinde artış ve yaşam kalitesinde düşüş gözlemlenmiştir. Bu bağlamda bisiklet egzersizinin çok boyutlu etkilerinin araştırılması hedeflenmiştir. Bu çalışmanın amacı, fiziksel aktivite düzeyi düşük üniversite öğrencilerinde düzenli bisiklet egzersizinin algılanan stres düzeyi, uyku kalitesi ve yaşam kalitesi üzerindeki etkilerini değerlendirmektir. Çalışma, tek grup ön test-son test yarı deneysel tasarımla gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar, 18–24 yaş aralığında, fiziksel aktivite düzeyi düşük olarak tanımlanan 30 üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. Müdahale olarak, haftada 3 gün, 8 hafta boyunca düzenli bisiklet egzersizi uygulanmıştır. Ölçüm araçları olarak Algılanan Stres Ölçeği (ASÖ), Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi (PUKİ) ve SF-36 Yaşam Kalitesi Ölçeği kullanılmıştır. Veriler SPSS ile analiz edilmiş ve $p < 0.05$ düzeyi anlamlılık kriteri olarak kabul edilmiştir. Müdahale sonrası ASÖ puanlarında anlamlı bir azalma gözlemlenmiştir (ön test ortalaması: 29,93; son test ortalaması: 21,83; $p < 0.05$). PUKİ ile değerlendirilen uyku kalitesinde anlamlı düzeyde iyileşme bulunmuştur. (10,33'ten 6,60'a; $p < 0.01$). PUKİ alt boyutları incelendiğinde uyku süresi, uyku latansı ve gündüz işlev bozukluğu alanlarında anlamlı gelişmeler bulunmuştur. SF-36 ölçeği sonuçları ise fiziksel rol güçlüğü, emosyonel rol güçlüğü, enerji ve ruhsal sağlık alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı artışlar bulunmuştur. Sosyal işlevsellik ve ağrı alt boyutlarında ise pozitif değişim görülmüş fakat istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. Elde edilen bulgular, düzenli bisiklet egzersizinin hem fizyolojik hem de psikolojik iyilik halini destekleyerek bireylerin genel sağlık durumlarına olumlu katkılar sağladığını ortaya koymuştur. Egzersiz sonrası katılımcıların stres düzeylerinde azalma, uyku kalitesinde iyileşme ve yaşam kalitesinde artış gözlenmiştir. Bu sonuçlar, fiziksel aktivite tabanlı müdahalelerin üniversite öğrencilerinin yaşam kalitesini artırmakta etkili bir araç olabileceğini ve bu tür uygulamaların yaygınlaştırılması gerektiğini göstermektedir. Gelecek çalışmalarda daha büyük örneklemle uzun dönemli takiplerin yapılmasını önermekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Fiziksel aktivite, bisiklet egzersizi, stres, uyku kalitesi, yaşam kalitesi, üniversite öğrenciler

The Effect of Bicycle Exercise on Sleep Quality, Stress Level, and Quality of Life in University Students with Low Physical Activity Levels

Oğuzhan Bahadır DEMİR¹, Başak ERGİN², Esengül BİNGÖL³, Ayfer SARIYER⁴

¹ Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, ORCID: 0000-0002-1601-7486

² Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, ORCID: 0009-0006-3497-9095, b200602049@subu.edu.tr

³ Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, ORCID: 0009-0006-8922-3850, b210602035@subu.edu.tr

⁴ Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, ORCID: 0009-0008-1254-4239, b210602019@subu.edu.tr

ABSTRACT

Due to increasing technological dependence, sedentary lifestyles, and post-pandemic restrictions, physical inactivity has become widespread among young individuals. Consequently, sleep disorders, increased stress levels, and a decline in quality of life have been observed. In this context, the study aims to investigate the multidimensional effects of bicycle exercise. The purpose of this study is to evaluate the effects of regular bicycle exercise on perceived stress levels, sleep quality, and quality of life in university students with low levels of physical activity. The study was conducted using a single-group pre-test/post-test quasi-experimental design. The participants consisted of 30 university students aged between 18 and 24, identified as having low levels of physical activity. As an intervention, regular bicycle exercise was implemented three days a week for eight weeks. The measurement tools used were the Perceived Stress Scale (PSS), Pittsburgh Sleep Quality Index (PSQI), and the SF-36 Quality of Life Scale. Data were analyzed using SPSS, and a significance level of $p < 0.05$ was considered statistically significant. Following the intervention, a significant reduction was observed in the PSS scores (pre-test mean: 29.93; post-test mean: 21.83; $p < 0.05$). A significant improvement was found in sleep quality as assessed by the PSQI (from 10.33 to 6.60; $p < 0.01$). Analysis of PSQI subdimensions revealed significant improvements in sleep duration, sleep latency, and daytime dysfunction. Results from the SF-36 scale showed statistically significant increases in the subdimensions of physical role difficulty, emotional role difficulty, energy, and mental health. Although positive changes were observed in the subdimensions of social functioning and pain, these differences were not statistically significant. The findings revealed that regular cycling exercise contributes positively to individuals' overall health by supporting both physiological and psychological well-being. After the intervention, participants showed decreased stress levels, improved sleep quality, and enhanced quality of life. These results suggest that physical activity-based interventions can be effective tools in improving the quality of life of university students and highlight the need for broader implementation of such practices. Future studies are recommended to include larger samples and conduct long-term follow-ups.

Keywords: Physical activity, cycling exercise, stress, sleep quality, quality of life, university students

Sedanter Kadın Bireylerde Yapılan Fiziksel Aktivitenin Fiziksel Aktivite Düzeyi ve Ruhsal İyilik Haline Etkisi

Abdurrahim YILDIZ¹, Nermin ARSLAN², Burcu BOZKURT³, İlknur GÜLERYÜZ⁴

¹ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Sakarya, Türkiye, ORCID: 0000-0002-6049-0705, e-posta: abdurrahimyildiz@subu.edu.tr

² Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Sakarya, Türkiye, ORCID: 0009-0007-0781-070X, e-posta: nerminrsln7@gmail.com

³ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Sakarya, Türkiye, ORCID: 0009-0009-1917-5963, e-posta: burcubozkurt6754@gmail.com

⁴ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Sakarya, Türkiye, ORCID: 0009-0003-8032-6245, e-posta: gilknur77@gmail.com

ÖZET

İyi olma hali ve kondisyon birbiriyle ilişkili kavramlardır. Fiziksel uygunluğun sürdürülmesi ve iyileştirilmesi, fiziksel aktivite seviyesinin artırılması ve egzersiz yapılmasıyla mümkündür. Hareketsiz bir yaşam süren bireylerin, günlük hayatlarında daha aktif olmaları için düzenli fiziksel aktiviteler önerilmektedir. Bu nedenle, bireylerin yaşamlarından tatmin olmaları ve daha fazla keyif alabilmeleri için fiziksel aktiviteleri de yerine getirmeleri gerekmektedir. Şimdiye kadar yapılan araştırmaların çoğunda, spor ve fiziksel aktivitelerin bireylerde ‘genel sağlık’ açısından önemi vurgulanmıştır. Fiziksel aktiviteye katılan bireylerin yaşam tatmininin arttığı gözlemlenmiştir, çünkü hem bedensel hem de ruhsal açıdan sağlıklı bireylerin yaşamdan daha fazla tatmin olmaları mümkündür. Türk toplumunda özellikle kadınların hareketsiz yaşam tarzları ve egzersiz yapmamaları, çeşitli sağlık sorunlarına yol açmaktadır. Bu çalışma, ev hanımları ve çalışan kadınların fiziksel aktivite düzeylerini incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada iki grup karşılaştırılmıştır. 60 sedanter birey programa katılmayı kabul etmiştir. Bireylerin Sedanter olup olmadıkları Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi ile belirlenmiştir. Çalışmamızda değerlendirdiğimiz diğer ölçekler; İçsel ve dışsal motivasyonu ölçmek için Yetişkin Motivasyon Ölçeği, yaşam kalitesini değerlendirmek için CASP-19 ölçeği kullanılmıştır, yorgunluk düzeyini değerlendirmek için Yorgunluk Şiddeti Ölçeği, Günlük yaşam aktivitelerindeki bağımsızlığı değerlendirmek için Katz İndeksini ve yaşam kalitesini değerlendirmek için SF-36 ölçeği kullanılmıştır. Sedanter bireylerin bulunduğu ortamından çıkıp sosyalleşmelerini, aktivite katılımını, psikolojik iyileşmeyi ve motivasyon düzeyini artırmak hedeflenmiştir. Planlanan hedefler, egzersiz öncesi ve sonrası; uyku, motivasyon ve yorgunluk ölçekleri ile değerlendirilmiş ve değişiklikler tespit edilmiştir. Fiziksel aktivitenin sedanter kadın bireylerin psikolojik iyilik halini artırdığı, stres ve depresyonu azalttığı ve onları aktif hayata kazandırdığını göstermiştir. Fiziksel aktivite ile motivasyon ve uyku kalitesini artırılmış, yorgunluk seviyeleri azaltılmıştır. Bununla birlikte fiziksel aktivitede artış sağlanmış ve sedanter bireylerde dayanıklılık, güç, koordinasyon geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Fiziksel aktivite, sedanter yaşam, kadın sağlığı, psikolojik iyi oluş

Effects of Physical Activity on Physical Activity Level and Mental Well-being in Sedentary Female Individuals

Abdurrahim YILDIZ¹, Nermin ARSLAN², Burcu BOZKURT³, İlknur GÜLERYÜZ⁴

¹ Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation Sakarya, Türkiye, ORCID: 0000-0002-6049-0705, e-posta: abdurrahimyildiz@subu.edu.tr

² Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Sakarya, Türkiye, ORCID: 0009-0007-0781-070X, e-posta: nerminrsln7@gmail.com

³ Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Sakarya, Türkiye, ORCID: 0009-0009-1917-5963, e-posta: burcubozkurt6754@gmail.com

⁴ Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Sakarya, Türkiye, ORCID: 0009-0003-8032-6245, e-posta: gilknur77@gmail.com

ABSTRACT

Physical well-being and fitness are interrelated concepts. Maintaining and improving physical fitness is possible through increased physical activity and regular exercise. For individuals with a sedentary lifestyle, engaging in regular physical activity is recommended to promote a more active daily routine. Physical activity plays a key role in enhancing life satisfaction and enjoyment. Many studies emphasize the importance of sports and physical activity for general health. It has been observed that individuals who participate in physical activities experience higher life satisfaction, as being physically and mentally healthy contributes to overall well-being. In Turkish society, especially among women, a sedentary lifestyle and lack of exercise lead to various health issues. This study was conducted to examine the physical activity levels of housewives and working women. Two groups were compared, and 60 sedentary individuals agreed to participate in the program. Sedentary status was determined using the International Physical Activity Questionnaire (IPAQ). Other assessment tools used included the Adult Motivation Scale (to measure intrinsic and extrinsic motivation), the CASP-19 scale (to assess quality of life), the Fatigue Severity Scale, the Katz Index (for daily living independence), and the SF-36 (for general quality of life). The aim was to encourage participants to leave their inactive environments, socialize, and increase activity participation, psychological well-being, and motivation. Changes were evaluated before and after the exercise program using sleep, motivation, and fatigue scales. The results showed that physical activity improved the psychological well-being of sedentary women, reduced stress and depression, and promoted active living. Additionally, motivation and sleep quality improved, fatigue levels decreased, and endurance, strength, and coordination were enhanced through increased physical activity.

Keywords: Physical activity, sedentary lifestyle, women's health, psychological well-being

Aşamalı Motor İmgeleme Eğitimi

Seher KARAÇAM¹, Birgül DINGIRDAN GÜLTEKİNER²

¹ Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, ORCID: 0009-0006-6424-0128, seher.dursun@ahievran.edu.tr

² Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, ORCID: 0000-0001-9615-2348, birguldindingiran@gmail.com

ÖZET

Aşamalı motor imgeleme eğitimi (AMİE) ağrı, aktivite limitasyonu ve/veya fonksiyonel kayıpla sonuçlanan çeşitli hastalık gruplarında kişiye özel uyarlanan eğitim-öğretim, rehabilitasyon ve tedavi sürecidir. Uzun süreli ağrı ve immobilizasyon durumlarında beyinde negatif değişiklikler meydana gelmektedir. AMİE'nin amacı beyinde yeniden normal nöronal aktivivasyon sağlayarak normal hareketi oluşturmaktır. Normal hareketin oluşumundaki motor süreç sırasıyla harekete niyet, planlama, hazırlık ve hareketin uygulanmasıdır. AMİE sağ-sol ayrımı, motor imgeleme ve ayna terapi olmak üzere üç aşamadan oluşmaktadır ve bu aşamalar sayesinde beyinde normal hareketin motor süreçlerine benzer aktivasyonlar oluşturmayı hedeflemektedir. Literatürde kompleks bölgesel ağrı sendromu, distal radius uç kırığı, donuk omuz, hemipleji, fantom ağrısı, osteoartrit gibi hastalıklarda uygulanmış ve pozitif sonuçlar elde edilmiştir. Uygun maliyet, kolay uygulama, sınırlı yan etki, donma evresi ve erken dönem gibi fizyoterapinin zor uygulandığı dönemlerde kolaylıkla uygulanabilmesi AMİE'nin pozitif yönleri iken hasta uyumundaki zorluk, çok sık tekrar gerekliliği, uygun hasta grubunun tespitindeki zorluk ve bu alandaki çalışmaların az sayıda olması ise negatif yönleridir. Sonuç olarak AMİE farklı hasta gruplarında etkilidir, ağrıyı azaltmaktadır, normal eklem hareketini ve fonksiyonu geliştirmektedir. Erken dönemdeki hastalarda ve kronik ağrıda umut vericidir. Hastanın yüksek katılımına ihtiyaç duyulmaktadır ve farklı hasta gruplarında daha büyük örneklem sayılarında yapılacak çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Ayna terapi, motor imgeleme, fonksiyon, sağ sol ayrımı

Graded Motor Imagery Training

Seher KARAÇAM¹, Birgül DİNGİRDAN GÜLTEKİNLER²

¹ Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, ORCID: 0009-0006-6424-0128, seher.dursun@ahievran.edu.tr

² Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, ORCID: 0000-0001-9615-2348, birguldindingirdan@gmail.com

ABSTRACT

Graduated Motor Imagery Training (GMIT) is a personalized education, rehabilitation, and treatment process applied in various disease groups that result in pain, activity limitation, and/or functional loss. In cases of prolonged pain and immobilization, negative changes occur in the brain. The primary aim of GMIT is to reestablish normal neuronal activation in the brain, thereby facilitating the restoration of normal movement. The motor processes involved in normal movement include intention, planning, preparation, and execution of the movement. GMIT consists of three main stages: laterality recognition, motor imagery, and mirror therapy. These stages aim to induce brain activations similar to those occurring during normal motor processes. In the literature, GMIT has been applied to various conditions such as complex regional pain syndrome, distal radius fractures, frozen shoulder, hemiplegia, phantom limb pain, and osteoarthritis, yielding positive outcomes. Its advantages include cost-effectiveness, ease of application, minimal side effects, and its feasibility during the early stages or in the freezing phase, where conventional physiotherapy may be difficult to implement. On the other hand, GMIT presents certain limitations, such as challenges in patient compliance, the requirement for frequent repetition, difficulties in identifying suitable patient populations, and the limited number of studies in this field. In conclusion, GMIT has demonstrated effectiveness across different patient populations by reducing pain and improving joint mobility and function. It holds promise for early-stage patients and those with chronic pain. However, successful outcomes require high levels of patient engagement, and further research involving larger sample sizes across diverse patient groups is needed.

Keywords: Mirror therapy, motor imagery, function, right-left discrimination

Eylem Gözlem Terapisinin Nörofizyolojik Temelleri ve Rehabilitasyondaki Kullanım Alanları

Selma Nur GÖRAY¹

¹ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, ORCID: 0009-0001-6583-6699, 22060203015@subu.edu.tr

ÖZET

Eylem Gözlem Terapisi (EGT), son yıllarda motor becerilerin rehabilitasyonunda giderek daha fazla ilgi gören, bilimsel temellere dayanan yenilikçi bir yaklaşımdır. Bu terapi, bireylerin belirli bir hareketi izledikten sonra aynı hareketi aktif olarak gerçekleştirmelerini esas alır. Bu süreçte, motor sistemde yer alan ayna nöron sistemi aktive olmakta ve gözlemlenen hareketler bireyin beyinde motor planlama ve yürütme açısından temsili olarak işlenmektedir. Bu durum, motor becerilerin yeniden öğrenilmesini kolaylaştırmakta ve özellikle bozulmuş fonksiyonların yeniden yapılandırılmasına katkı sağlamaktadır. EGT' nin temelini oluşturan ayna nöron sistemi, premotor korteks, inferior parietal lob ve tamamlayıcı motor alan gibi beyin bölgelerinde yer almaktadır. Yapılan çalışmalar, bu alanlardaki aktivitenin gözlem sırasında da hareket yürütülüyormuş gibi arttığını ortaya koymaktadır. Literatürde EGT' nin serebral palsi, Parkinson hastalığı, inme, multiple skleroz, ortopedik yaralanmalar gibi farklı nörolojik ve kas-iskelet sistemi hastalıklarında uygulandığı ve fonksiyonel iyileşmeler sağladığı gösterilmiştir. Bu yöntemin telerehabilitasyon aracılığıyla ev ortamında da uygulanabilir olması, erişilebilirliğini artırmakta ve klinik kullanımını pratik hale getirmektedir. Ancak EGT'nin uygulama süresi, gözlem açısı, kullanılan video içeriklerinin türü gibi parametrelerin standardize edilmesi gerekmektedir. Bu derleme, EGT' nin nörofizyolojik altyapısını, uygulama protokollerini ve farklı hasta gruplarındaki etkinliğini ele alarak, ileriye dönük araştırmalara temel oluşturmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Eylem, gözlem, terapi, rehabilitasyon

Neurophysiological Foundations of Action Observation Therapy and Its Uses in Rehabilitation

Selma Nur GÖRAY¹

¹ Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, ORCID: 0009-0001-6583-6699, 22060203015@subu.edu.tr

ABSTRACT

Action Observation Therapy (AOT) is an innovative, scientifically grounded approach that has attracted increasing attention in recent years in the rehabilitation of motor skills. This therapy is based on the principle that individuals observe a specific movement and then actively perform the same movement. During this process, the mirror neuron system within the motor cortex is activated, and the observed movements are processed in the brain as motor planning and execution templates. This facilitates the relearning of motor skills and contributes to the reconstruction of impaired functions. The mirror neuron system, which forms the basis of AOT, involves brain regions such as the premotor cortex, inferior parietal lobule, and supplementary motor area. Studies have shown that activity in these areas increases during observation in a manner similar to actual movement execution. Literature indicates that AOT has been applied in various neurological and musculoskeletal disorders, including cerebral palsy, Parkinson's disease, stroke, multiple sclerosis, and orthopedic injuries, resulting in functional improvements. Its applicability in home settings through telerehabilitation also increases its accessibility and practicality in clinical use. However, there is a need for more controlled studies to standardize parameters such as session duration, angle of observation, and type of video content used. This review aims to examine the neurophysiological foundations, application protocols, and effectiveness of AOT in different patient populations, thereby providing a basis for future research.

Keywords: Action, observation, therapy, rehabilitation

Unilateral Vestibüler Hipofonksiyon: Kronik Dengesizlik ve İstabilitenin Ötesinde

Mustafa KARABULUT¹, Hamide AVCI², Eda YALÇINKAYA³, Osman Nuri ÖZGİRGİN³,
Raymond van de BERG¹

¹ Division of Vestibular Disorders, Department of Otorhinolaryngology and Head and Neck Surgery, School for Mental Health and Neuroscience, Maastricht University Medical Center, Maastricht, The Netherlands. ORCID: 0000-0002-6149-3967, mustafa.karabulut@mumc.nl

² Faculty of Behavioural and Social Sciences, Department of Pedagogy and Educational Sciences, University of Groningen, Groningen, The Netherlands, ORCID: 0000-0003-4461-0735, h.avci@rug.nl

³ Department of Otolaryngology-Head and Neck Surgery, Bayındır Hospital, Ankara, Türkiye

¹ Division of Vestibular Disorders, Department of Otorhinolaryngology and Head and Neck Surgery, School for Mental Health and Neuroscience, Maastricht University Medical Center, Maastricht, The Netherlands, ORCID: 0000-0001-9734-8668

ÖZET

Kronik tek taraflı vestibüler hipofonksiyon (UVH), dengeyi, bilişi ve günlük işlevselliği etkiler ve bir dizi semptomu yol açar. Önceki çalışmalar bu semptomları hasta tarafından bildirilen sonuç ölçütleri (PROM'lar) ve kişisel ifadelerle değerlendirmiştir; ancak bu yöntemler UVH semptomlarının çeşitliliğini tam olarak yansıtamayabilir. Çalışmanın amacı, kronik UVH hastalarında semptomların tam yelpazesini değerlendirmek. Bu kapsamda yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla nitel bir çalışma yürütüldü. Görüşmeler kaydedildi, dikte edildi ve iki bağımsız değerlendirici tarafından fikir birliği yaklaşımıyla analiz edildi. UVH tanısı, etkilenen tarafta azalmış vestibülo-oküler refleks (VOR) kazancı (<0.7) ve sağlıklı tarafta normal VOR kazancı değerleri (≥ 0.8 ve ≤ 1.2) gösteren video baş itme testi (vHIT) ile doğrulandı. Ayrıca her iki kulak arasında en az %18'lik bir asimetri olması dahil edilme kriteriydi. Santral vestibüler patolojisi olanlar, semptom süresi 3 aydan kısa olanlar, belirli konular (psikoloji/psikiyatri, sağlık hizmeti kullanımı) hakkında konuşamayanlar ya da vHIT yapılmasını istemeyenler çalışmaya alınmadı. Veri toplama, tematik doygunluk sağlanana kadar devam etti. Kronik UVH tanısı almış 15 hasta ile görüşüldü. Bulgularımızda hastalar 16 fiziksel semptom, 4 bilişsel semptom ve 5 duyguyu ortaya koydu. Hastaların raporladığı en belirgin zorluklar arasında araç kullanma güçlüğü, karanlık ortamlarda zorlanma, uyku problemleri, düşme korkusu ve kalabalık ortamlarda rahatsızlık yer aldı. Hastalar yavaş hareket etme, destek kullanma ve ani hareketlerden kaçınma gibi davranışlar geliştirerek semptomlara uyum sağladılar. Bu bulgular göz önüne alındığında chronic UVH, sadece kronik dizziness ve instabiliteden ibaret olmayıp; fiziksel, bilişsel ve duygusal boyutları olan geniş bir semptom yelpazesini kapsar ve günlük yaşamda önemli kısıtlılıklara yol açar. Bu nedenle, chronic UVH'ye özgü tüm semptomları, davranışları ve işlevsel kısıtlılıkları dikkate alan, özel olarak tasarlanmış bir PROM geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Unilateral vestibüler hipofonksiyon, semptomlar, uluslararası işlevsellik, yetiştirimi ve sağlık sınıflandırması (ICF), hasta tarafından bildirilen sonuç ölçütü (PROM)

Unilateral Vestibular Hypofunction: Beyond Chronic Dizziness and Imbalance

Mustafa KARABULUT¹, Hamide AVCI², Eda YALÇINKAYA³, Osman Nuri ÖZGIRGIN³, Raymond van de BERG⁴

¹ Division of Vestibular Disorders, Department of Otorhinolaryngology and Head and Neck Surgery, School for Mental Health and Neuroscience, Maastricht University Medical Center, Maastricht, The Netherlands. ORCID: 0000-0002-6149-3967, mustafa.karabulut@mumc.nl

² Faculty of Behavioural and Social Sciences, Department of Pedagogy and Educational Sciences, University of Groningen, Groningen, The Netherlands, ORCID: 0000-0003-4461-0735, h.avci@rug.nl

³ Department of Otolaryngology-Head and Neck Surgery, Bayındır Hospital, Ankara, Türkiye

⁴ Division of Vestibular Disorders, Department of Otorhinolaryngology and Head and Neck Surgery, School for Mental Health and Neuroscience, Maastricht University Medical Center, Maastricht, The Netherlands, ORCID: 0000-0001-9734-8668

ABSTRACT

Chronic unilateral vestibular hypofunction (UVH) affects balance, cognition, and daily functioning and results in bunch of symptoms. While previous studies have assessed symptoms using patient-reported outcome measures (PROMs) and self-reports, these methods may not fully capture the variability of UVH symptoms. Therefore, the aim of this study was to evaluate the full spectrum of symptoms in patients with chronic UVH. A qualitative study was conducted using semi-structured interviews, which were recorded, transcribed, and analyzed by two independent reviewers through a consensus approach. The diagnosis of UVH was confirmed through the video head impulse test (vHIT), which showed a reduced vestibulo-ocular reflex (VOR) gain on the affected side (<0.7), while the healthy side displayed normal VOR gain values ($VOR-gain \geq 0.8$ and ≤ 1.2). Additionally, an asymmetry of at least 18% between the two ears was required for inclusion. Patients with central vestibular pathology, symptom duration <3 months, unable to discuss certain topics (e.g., psychology/psychiatry, health care utilization), or unwilling to undergo vHIT, were excluded from the study. Data collection continued until thematic saturation was reached. Fifteen patients with chronic UVH were interviewed. Reported symptoms revealed 16 physical symptoms, four cognitive symptoms, and five emotions. Key challenges included driving difficulties, darkness, sleep problems, fear of falling, and discomfort in crowded environments. Patients adapted certain behaviors, such as moving slowly, using supports, and avoiding sudden movements. Chronic UVH goes beyond chronic dizziness and imbalance, encompassing a wide spectrum of physical, cognitive, and emotional symptoms that resulted in significant limitations in daily life. Therefore, it is imperative to develop a tailored PROM specifically designed for UVH, which takes all the relevant symptoms, behaviors and functional limitations into account.

Keywords: Unilateral vestibular hypofunction, symptoms, International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF), Patient-reported outcome measure (PROM)

Sağlık Sektöründe Dijitalleşme Üzerine Bibliyometrik Bir Analiz

Ali Rıza MENEKŞE¹, Zerin ÇAKIR², Alper ÜNAL³, Aydın ŞENOL⁴

¹ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü,
ORCID: 0009-0003-4622-5627, 23060503041@subu.edu.tr

² Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü,
ORCID: 0009-0003-8490-0398, 23060503085@subu.edu.tr

³ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü,
ORCID: 0009-0009-0012-8622, 23060503063@subu.edu.tr

⁴ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü,
ORCID: 0000-0001-5136-9463, asenol@subu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma, sağlık sektöründe dijitalleşme ile ilgili 2014-2024 yılları arasında yayımlanan akademik çalışmaları bibliyometrik analiz yöntemiyle incelemeyi amaçlamaktadır. Dijitalleşmenin sağlık hizmetlerinin sunum kalitesini artırmadaki rolü, kaynakların etkin kullanımı ve hasta memnuniyetinin yükseltilmesi gibi katkıları nedeniyle bu konu önem arz etmektedir. Sağlık sektöründe dijitalleşme; yapay zeka, büyük veri, mobil sağlık uygulamaları, elektronik sağlık kayıtları ve teletıp gibi teknolojiler aracılığıyla hizmetlerin daha erişilebilir, etkili ve verimli hale gelmesini sağlamaktadır. Dijital sağlık çözümleri, hastanelerin operasyonel verimliliğini artırmakta ve hasta güvenliğini desteklemektedir. Araştırma kapsamında SCOPUS veri tabanında "Dijital Sağlık", "e-Sağlık", "Sağlıkta Dijitalleşme", "Sağlıkta Teknoloji Kullanımı" gibi anahtar kelimeler kullanılarak kapsamlı bir literatür taraması yapılmıştır. Bibliyometrik analizde SCOPUS verileri ve VOSviewer (1.6.20) yazılımı kullanılmıştır. Yapılan analizde 2014-2024 yılları arasında yayımlanan 530 makale incelenmiştir. En fazla yayın 2021 yılında yapılmış olup, toplam 98 yayın ile bu yıl öne çıkmıştır. Ülke dağılımına göre en çok yayının Amerika Birleşik Devletleri'nde üretildiği, Türkiye'nin ise 8. sırada yer aldığı tespit edilmiştir. En çok yayın yapan yazarlar arasında Smith, J. ve Kumar, R. öne çıkarken, kurumsal olarak Harvard Üniversitesi ve Imperial College London ön sıralarda yer almıştır. Araştırma yalnızca SCOPUS veri tabanı ile sınırlıdır. Ayrıca analiz edilen makaleler yalnızca belirli anahtar kelimeler kullanılarak seçilmiştir, bu da kapsayıcılığı sınırlayabilir. Doküman türü olarak makaleler temel alınmıştır, kitap ve konferans bildirileri kapsam dışı bırakılmıştır. Elde edilen bulgular, sağlıkta dijitalleşme alanında giderek artan bir akademik ilginin olduğunu ortaya koymaktadır. Dijital teknolojilerin sağlık sistemlerine entegrasyonu, gelecekteki araştırmalar için önemli fırsatlar sunmakta ve bu alanda yapılacak çalışmaların sağlık hizmetlerinin etkinliği üzerinde belirleyici olacağı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital sağlık, e-sağlık, sağlıkta dijitalleşme, sağlıkta teknoloji kullanımı

A Bibliometric Analysis on Digitalization in Healthcare

Ali Rıza MENEKŞE¹, Zerin ÇAKIR², Alper ÜNAL³, Aydın ŞENOL⁴

¹ Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Health Management, ORCID: 0009-0003-4622-5627, 23060503041@subu.edu.tr

² Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Health Management, ORCID: 0009-0003-8490-0398, 23060503085@subu.edu.tr

³ Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Health Management, ORCID: 0009-0009-0012-8622, 23060503063@subu.edu.tr

⁴ Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Health Management, ORCID: 0000-0001-5136-9463, asenol@subu.edu.tr

ABSTRACT

This study continues to examine academic studies published between 2014-2024 on digitalization in the health sector using the bibliometric analysis method. The role of digitalization in increasing the provision of health services, effective use of distribution and contributions such as the dissemination of patients are important for this subject. Digitalization in the health sector; It provides more accessible, effective and efficient through technologies such as artificial intelligence, big data, mobile health applications, electronic health records and telemedicine. Digital health solutions, increasing the scope of hospitals and patient rates are supported. Within the scope of the research, a detailed literature review was conducted for keywords such as SCOPUS data transactions "Digital Health", "e-Health", "Digitalization in Health", "Use of Technology in Health". SCOPUS data and VOSviewer (1.6.20) software were used in the bibliometric analysis. There are 530 articles published between 2014-2024 in the analysis. The most was published in 2021 and stood out this year with a total of 98 publications. It was determined that the most publications were produced in the United States according to country history, while Türkiye ranked 8th. Smith, J. and Kumar, R. were prominent among the authors who published the most, while Harvard University and Imperial College London ranked first in terms of institutions. The research is only available with SCOPUS data sources. In addition, the analyzed articles are selected only with certain keywords, which may limit their comprehensiveness. Articles were taken as the basis as the document type, and books and conference proceedings were excluded. The findings show that there is an increasing academic interest in the field of digitalization in health. Digital technologies offer important opportunities for the integration and discovery of health systems, and it is seen that the parts of health systems carried out in this field will converge.

Keywords: Digital health, e-health, digitalization in health, use of technology in health